

Església de Tarragona

Butlletí Oficial de l'Arquebisbat

Núm. 2

Febrer 2009

ESGLÉSIA DE TARRAGONA

BUTLLETÍ OFICIAL DE L'ARQUEBISBAT

2

Tarragona, febrer de 2009
3a època. Núm. 430

Secció oficial

Santa Seu

- Agraïment per la felicitació de Nadal..... 52
- Agraïment pels donatius en concepte de l'òbol de Sant Pere i de l'aportació d'acord amb el cànon 1271 53

Sr. Arquebisbe

Decrets

- Confirmació dels percentatges i les respectives bases per al càlcul de les quotes de les parròquies al FCD actualment vigents..... 54
- Nomenament de Mons. Valentí Miserachs Grau com a canonge honorari del Capítol de la Catedral..... 54
- Confirmació en el càrrec del degà-president del Capítol Catedral..... 55

Cartes

- Consulta per als càrrecs de vicari general, vicaris episcopals i secretari general i canceller 55
- Invitació als exercicis espirituals per a preveres i diaques..... 56

Homilies

- Solemnitat de la Mare de Déu 57
- Solemnitat de l'Epifania..... 60
- Ordenació de dos diaques: Enric Mateu i Antonio Rosario... 62

Als Quatre Vents

223. A l'inici de l'any 66
224. Un sagrament per als malalts..... 67
225. L'anunci del Vaticà II 68
226. Clausura de l'Any Jubilar..... 69

<i>Paraules</i>	
Acte d'obertura de l'exposició dels 250 anys dels armats de Tarragona	70
Presentació del llibre <i>El retaule de l'altar major. Catedral de Tarragona</i>	72
Activitats del mes de gener	77
Secretaria General i Cancelleria	
Nomenaments del mes de gener	83
Convocatòria a la 14a Reunió d'arxiprestos	83
<i>Comunicats</i>	
Reunió n. 145 del Consell Episcopal	84
Reunió n. 146 del Consell Episcopal	85
Reunió n. 147 del Consell Episcopal	86
Reunió n. 14 de la Reunió d'arxiprestos.....	86
Comunicació referent als llibres sacramentals i els apòstates	88
Calendari d'actes	89
Delegació diocesana d'apostolat seglar - Apostolat de l'Oració	
Carta referent al material d'enguany.....	90
Delegació diocesana de pastoral social - Càritas Diocesana	
Carta referent a la celebració de la Jornada Mundial de les Migracions.....	90
Delegació diocesana de vida consagrada	
Carta referent a la Jornada Mundial de la Vida Consagrada	91
Secció informativa	
Necrològica de Mn. Jaume Ciurana Sans, pvre.	93
Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya	
Nota de premsa sobre el nomenament del nou bisbe auxiliar de Barcelona.....	94

Secció documental

Sant Pare

Missatge amb motiu de la Jornada Mundial del Malalt 2009.....	95
Missatge per a la Quaresma de 2009	97

Tarraconense

Pau, apòstol del nostre poble	100
-------------------------------------	-----

(68 p.)

Redacció i Administració: Pla de Palau, 2. Telèfon: 977 23 34 12. 43003 Tarragona
Portada: Predicació de sant Pau a Iconi. Predel·la del retaule major de la Catedral.
Alabastre policromat. Obra de Pere Joan (1426-1434)

Dip. Legal: T. 2 – 1958
Indústries Gràfiques Gabriel Gibert. C/ Cartagena, 12. Tel. 977 22 45 58. 43004 Tarragona
Composició i muntatge del text: Secretaria General i Cancelleria
Publicitat: Ferran Juan. Tel. 977 21 26 28

secció oficial

Santa Seu

SECRETARÍA DE ESTADO

PRIMERA SECCIÓN. ASUNTOS GENERALES.

Vaticano, 3 de enero de 2009

N. 102.100

Señor Arzobispo:

Su Santidad Benedicto XVI ha recibido complacido la cordial felicitación que, en nombre también de los sacerdotes, comunidades religiosas y fieles de esa Iglesia particular de Tarragona, ha tenido la bondad de dirigirle con motivo de las Fiestas de Navidad y Año Nuevo.

El Santo Padre agradece vivamente este testimonio de afecto y cercanía, a la vez que pide en su oración que, fundamentado en la roca de la Palabra de Jesucristo, cuyo nacimiento fue motivo de esperanza para la humanidad, se sienta sostenido por la gracia divina en el ejercicio de su ministerio pastoral durante el nuevo año. Con estos sentimientos, y bajo la mirada materna de María, Inmaculada Madre del Redentor, el Santo Padre le imparte con afecto la Bendición Apostólica, que extiende complacido a esa Comunidad Eclesial.

Aprovecho gustoso la oportunidad para reiterarle, Señor Arzobispo, el testimonio de mi consideración y estima en Cristo.

✠ Fernando Filoni
Sustituto

Excmo. Mons. Jaume PUJOL BALCELLS
Arzobispo de Tarragona

TARRAGONA

SECRETARIA DE ESTADO

PRIMERA SECCIÓN ASUNTOS GENERALES

Vaticano, 9 de enero de 2009

N. 109.203

Señor Arzobispo:

Mediante los buenos oficios de la Nunciatura Apostólica, ha querido Usted, en nombre de la Archidiócesis de Tarragona, dar testimonio de ferviente adhesión a la Sede Apostólica, enviando los donativos de 5.500 y 9.450 euros por los conceptos del Óbolo de San Pedro y aportación según el can.1271 del C.I.C., respectivamente. Dichas cantidades figurarán en el balance del año 2008.

Informado de este generoso gesto, Su Santidad expresa a Usted y a sus diócesanos su profundo agradecimiento por esta muestra de solidaridad eclesial. Al mismo tiempo pide al Señor que siga derramando abundantes dones sobre esa Comunidad diocesana y la fortalezca cada día más en el camino de la fe y de la caridad. Con estos deseos, el Sumo Pontífice imparte a Usted, a los sacerdotes, comunidades religiosas y fieles la Bendición Apostólica.

Aprovecho la oportunidad para manifestarle, Señor Arzobispo, los sentimientos de mi consideración y estima en Cristo.

Secretario de Estado

Mons. Jaume Pujol Balcells
Arzobispo de Tarragona
Plà de Palau, 2
43003 TARRAGONA

Senyor Arquebisbe

DECRET

de 13 de gener de 2009, pel qual es confirmen els percentatges i les respectives bases per al càlcul de les quotes de les parròquies al fons comú diocesà actualment vigents

Amb l'informe favorable de l'Ecònom diocesà i el vistiplau del Consell Episcopal,

Vista la necessitat d'actualitzar les quotes que estableixen l'aportació de les parròquies al fons comú diocesà, en virtut del decret de 3 de maig de 2000, incorporant al referit decret les modificacions que l'Ordinari va autoritzar per al pressupost de l'exercici de 2003, per al de 2004 i per al de 2007,

PEL PRESENT DECRET s'estableixen els següents percentatges i les respectives bases per al càlcul de les quotes de les parròquies al fons comú diocesà: fins a 6.000,00 EUR de base, un 18%; de 6.000,01 a 9.000,00 EUR de base, un 19%; de 9.000,01 a 12.000,00 EUR de base, un 20%; de 12.000,01 a 15.000,00 EUR de base, un 21%; de 15.000,01 a 18.000,00 EUR de base, un 22%; de 18.000,01 a 21.000,00 EUR de base, un 23%; de 21.000,01 a 24.000,00 EUR de base, un 24%; de 24.000,01 a 27.000,00 EUR de base, un 25%; de 27.000,01 a 30.000,00 EUR de base, un 26%; de 30.000,01 a 33.000,00 EUR de base, un 27%; de 33.000,01 a 36.000,00 EUR de base, un 28%; de 36.000,01 a 39.000,00 EUR de base, un 29%; de 39.000,01 a 42.000,00 EUR de base, un 30%; de 42.000,01 a 45.000,00 EUR de base, un 31%, i a partir de 45.000,01 EUR de base, un 32%.

El present decret entrarà en vigor a partir dels pressupostos corresponents a l'exercici de 2009.

Davant meu, † Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Joaquim Claver Caselles, pvre.
Secretari general i canceller

DECRET

de 25 de gener de 2009 pel qual es nomena Mons. Valentí Miserachs Grau canonge honorari del Capítol de la Catedral Basílica de Tarragona

En consideració a la qualificada aportació amb què Mons. Valentí Miserachs Grau, president de l'Institut Pontifici de Música Sacra de Roma i mestre

de capella de la Basílica de Santa Maria la Major de la capital italiana, ha contribuït en la celebració de l'Any Jubilar de Sant Fructuós, bisbe, i els seus diaques sant Auguri i sant Eulogi com a autor de la música de l'oratori *Pau i Fructuós*, presentat en triple estrena a Valls, Reus i, la vigília del dia de la clausura de l'Any Jubilar, a la Catedral de Tarragona,

PEL PRESENT DECRET NOMENO MONS. VALENTÍ MISERACHS GRAU CANONGE HONORARI del Capítol de la Catedral Basílica de Tarragona, Metropolitana i Primada de les Espanyes.

† Jaume Pujol Balcells

Davant meu,

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Joaquim Claver Caselles, pvre.

Secretari general i canceller

DECRET

de 27 de gener de 2009 pel qual es confirma en el càrrec el degà-president del Capítol de la Catedral Basílica de Tarragona

Vista la carta del secretari capitular del Capítol de la Catedral Basílica de Tarragona, en la qual comunica que en l'elecció del càrrec de degà-president celebrada en la sessió extraordinària del Capítol de Sant Fructuós del dia 22 de gener proppassat va sortir elegit el Molt Il·ltre. Dr. Miquel Barbarà Anglès,

PEL PRESENT DECRET, d'acord amb l'article 11 del capítol II dels Estatuts del Capítol de la Catedral Basílica de Tarragona, Metropolitana i Primada de les Espanyes, CONFIRMO en el càrrec de DEGÀ-PRESIDENT del susdit Capítol el Molt Il·ltre. Dr. MIQUEL BARBARÀ ANGLÈS.

† Jaume Pujol Balcells

Davant meu,

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Joaquim Claver Caselles, pvre.

Secretari general i canceller

CARTA

de consulta per als càrrecs de vicari general, vicaris episcopals i secretari general i canceller

Als preveres i diaques de l'arxidiòcesi

Molt estimats en el Senyor,

Com us vaig comunicar el mes d'octubre a les Jornades de Pastoral de la Selva del Camp, a finals del mes de març s'escau el termini dels nomenaments del càrrecs de vicari general, secretari general i canceller i els tres vicaris episcopals.

Com fa quatre anys, us escric aquestes ratlles per fer una consulta al presbiteri i demanar-vos, després d'haver-hi pensat i pregat, la vostra opinió sobre aquests nomenaments.

Demano dos noms per a vicari general i secretari general, i tres noms per a vicaris episcopals. Aquestes respostes han de ser personals i totalment confidencials, i us prego que me les envieu directament a mi, al meu nom i en sobre tancat, abans del 13 de febrer.

Encara som dins l'Any Jubilar. Encomaneu als sants màrtirs que m'ajudin en aquest moment per encertar les persones que més em poden ajudar per al bon govern de l'arxidiòcesi. Us agraeixo de cor el vostre ajut i la vostra disponibilitat.

Amb tot el meu afecte, la més cordial benedicció,

† Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Tarragona, 23 de gener de 2009

CARTA

d'invitació als exercicis espirituals per a preveres i diaques

A tots els preveres i diaques

Molt estimats en el Senyor,

Un any més us escric aquestes ratlles per invitar-vos a la tanda d'exercicis espirituals que, organitzats per l'Arquebisbat, tindran lloc a la casa d'exercicis de la Selva del Camp del 9 al 13 del proper mes de febrer. Començaran al dia 9, dilluns, a les 11 del matí, i acabaran el divendres 15 després de dinar. Els impartirà l'abat de Poblet, P. Josep Alegre Vilas, que com a monjo porta l'experiència d'home de Déu en la meditació i el silenci de la vida monacal, també coneedor de la pastoral parroquial de quan pertanyia al clergat diocesà de Saragossa.

Us recordo, a punt d'acabar l'Any Jubilar dedicat a la memòria de sant Fructuós, sant Auguri i sant Eulogi, i dins l'Any Paulí, les paraules de l'Apòstol a Timoteu: «Et recomano que procuris revifar el do de Déu que has rebut per la imposició de les meves mans (2Tm 1,6). Aquest és precisament un dels objectius dels exercicis espirituals.

Us animo a cercar aquests dies de recés i de pregària compartida amb altres preveres i diaques. Això mateix serveix si escolliu unes altres dates i lloc. Els exercicis espirituals formen part de la vostra formació espiritual, dins la formació sacerdotal i permanent. Una vegada més poseu en pràctica l'esperit de comunió i d'ajut entre vosaltres, fent el servei de substitucions, si cal, tot esperant que no surti cap contratemps a la parròquia durant la tanda.

Com faig cada any, procuraré estar al final una estona amb vosaltres, i durant aquests dies pregaré especialment pels qui hi participeu. Us demano que no deixeu de pregar per mi i per les meves intencions, que són també vostres. Amb molt d'afecte, us envio la meva benedicció,

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Tarragona, 12 de gener de 2009

HOMILIA

en la Solemnitat de la Mare de Déu. Catedral, 1 de gener de 2009

Benvolgut Capítol de la Catedral, preveres concelebrants, germanes i germans en Jesús, que neix per nosaltres. Avui celebrem tres coses: la solemnitat de la Maternitat divina de Maria, el començament d'un any i la Jornada Mundial de la Pau.

Comencem un any nou festejant la nostra Santíssima Mare: celebrem la solemnitat de la Maternitat divina de Maria, perquè Maria és la Mare de Déu. En la seva bondat i misericòrdia Déu es va compadir del lamentable estat en què es trobava la humanitat i va enviar el seu Fill, «nascut d'una dona, nascut sota la Llei» (2a lectura). Déu ens envia el Redemptor, que es fa home com nosaltres, que es fa infant, es fa nadó, com qualsevol persona humana, després de passar nou mesos en el si de la seva mare.

Som encara dins la capvuitada de Nadal. Jesús neix d'una dona, Jesús té una mare, Maria, que acull el seu Fill amb un amor molt tendre...

Maria sap que el fruit de les seves entranyes és el Fill de l'Altíssim. Ella sap que és la Mare de Déu, però no deixa de sorprendre-la tot el que envolta el naixement del seu Fill, i, reflexiva, contempla la senzillesa de Déu, el gest dels adoradors de Jesús, també senzills pastors, amb el cor humil i franc.

L'evangeli ens diu que «Maria conservava aquests records en el seu cor i els meditava». Maria va descobrir com és Déu pel camí de la contemplació del seu Fill, pel camí de la reflexió, de la interiorització del que succeeix al seu voltant.

Maria és la Mare de Déu. El poble cristià honora la Mare del Redemptor en multitud d'advocacions i festes que va celebrant al llarg de l'any. D'entre aquestes celebracions cal destacar la Immaculada Concepció de Maria, que celebràvem a l'inici de l'Advent, i la seva gloriosa assumpció en cos i ànima al cel, que celebrem cada quinze d'agost. Però encara és més important la solemnitat d'avui, perquè la maternitat divina de Maria és el fonament i l'arrel de tots els privilegis i perfeccions que adornen Maria.

Maria és la Mare de Déu, però també, com deia al principi d'aquesta homilia, és la nostra Santíssima Mare. Maria és Mare de Déu i mare nostra. I això què vol dir? Què significa? El Compendi del Catecisme ens ho recorda: «Maria té un únic Fill, Jesús, però en ell la seva maternitat espiritual s'estén a tots els homes que ell ha vingut a salvar. Obedient al costat del nou Adam, Jesucrist, la Verge és la *nova Eva*, la veritable mare dels vivents, que coopera amb amor de mare al seu naixement i a la seva formació en l'ordre de la gràcia. Verge i Mare, Maria és la figura de l'Església, la seva més perfecta realització» (*Compendi*, n. 100).

Deixeu que us recordi també unes paraules del concili Vaticà II, que ens ha parlat a bastament sobre la maternitat espiritual de Maria: «Concebent Crist, infantant-lo, nodrint-lo, presentant-lo al Pare en el temple, patint amb el seu Fill que moria en la creu, amb obediència, fe, esperança i caritat fervorosa col·laborà de manera totalment singular a l'obra del Salvador, a fi de restaurar la vida sobrenatural de les ànimes. Per això ens és mare en l'ordre de la gràcia» (*Lumen gentium*, 61).

Aquesta maternitat de Maria perdura després de la seva assumpció al cel i continua obtenint-nos els dons de la salvació eterna. Amb el seu amor maternal té cura de nosaltres per tal que arribem tots a la pàtria benaurada.

Recordem amb emoció aquell moment en què Jesús ens dona Maria com a mare. El veiem clavat a la creu i sentim com diu a Maria: «Dona, aquí tens el teu fill. Després digué al deixeble: Aquí tens la teva mare» (Jn 19,26-27). Joan va introduir Maria en la seva vida. Nosaltres també hem d'introduir Maria a casa nostra: la Mare desitja les atencions dels seus fills i de les seves filles. Hem de demostrar a Maria que l'estimem.

Quan s'accepta amb fe i bona voluntat la primacia de santa Maria per damunt dels àngels i dels sants, pel fet de ser la Mare de Déu i per la seva estreta relació amb els misteris de Crist redemptor, es produeix en els cristians una actitud de veneració tal a Maria que es manifesta en un culte litúrgic ple de respecte, en devoció personal ferma i profunda, en pràctiques de pietat que l'Església recomana i beneeix. Això, lògicament, no entorpeix el culte a Déu, sinó que l'afavoreix i l'impulsa.

Aquesta solemnitat que avui celebrem coincideix cada any amb l'acabament i el començament de l'any civil. Siguem agraïts i donem moltes gràcies

a Déu per l'any que tot just hem tancat. Encara que moltes vegades no ho sabem veure, la mà de Déu vetlla sempre per nosaltres. I agraïm també tots els beneficis que rebrem del Senyor en l'any que estem estrenant.

Hi ha una sensació general que els temps, per culpa de la crisi econòmica, són difícils, però com he escrit en la meva carta dominical Als Quatre Vents d'aquest proper diumenge, són també temps d'esperança. La mateixa paraula *crisi* té actualment una connotació negativa. Quan la fem servir indiquem que alguna cosa no va bé. Però m'agrada recordar que el sentit més autèntic del mot indica, més que no pas una cosa negativa, quelcom que està canviant i que pot acabar bé. Penseu, si més no, en les crisis de creixement dels infants fins arribar a la maduresa, o en el naixement, que també és un moment crític. Pensem especialment en aquelles coses que sí que van bé i aprofitem-les al màxim, i les que són millorables intentem canviar-les en la mesura que estigui a la nostra mà. ¿No us sembla que insistir massa en les coses negatives ens fa pessimistes?

Els cristians hem de ser homes i dones d'esperança. Si no fos així seríem els més desgraciats de tots, ja que la nostra fe, que no ens aparta del món sinó que ens ajuda a estimar-lo i a transformar-lo, ens dóna raó de l'esperança. Si som, doncs, persones d'esperança donem-la als nostres conciutadans! Una esperança activa, però que ens porti a treballar de valent, que això és el que demana el moment present: un treball ferm, ben fet.

I amb el treball intens dues actituds més: la solidaritat, que ens porti a fer costat a tothom i que ens allunyi del pensament egoïsta de dir: jo vaig bé, els altres que s'apanyin; i amb la solidaritat, la confiança. Si som persones de fe no oblidarem mai que tot és en mans de Déu i que ell no ens fallarà mai.

Com us deïa també en començar aquesta celebració, avui celebrem la Jornada Mundial de la Pau. Benet XVI ens ha enviat un missatge, que us recomano que llegiu. En ell ens invita a reflexionar sobre el tema: «Combatre la pobresa, construir la pau», subratllant les repercussions negatives que la situació de pobresa de poblacions senceres acaba tenint sobre la pau, com ja ho va denunciar Joan Pau II l'any 1993. És un missatge molt llarg en el qual el Sant Pare analitza amb molta profunditat el tema de la globalització i les seves repercussions sobre la pobresa i, per tant, sobre la pau.

Són moltes, les idees, però cap al final, com fent un resum, diu: «Com ja va afirmar el meu venerat predecessor Joan Pau II, la globalització “es presenta amb una marcada nota d'ambivalència”, i, per tant, ha de ser regida amb saviesa prudent. D'aquesta saviesa forma part el fet de tenir en compte en primer lloc les exigències dels pobres de la terra, superant l'escàndol de la desproporció existent entre els problemes de la pobresa i les mesures que els homes adopten per a afrontar-los. La desproporció és

d'ordre cultural i polític, així com espiritual i moral. En efecte, es limita sovint a les causes superficials i instrumentals de la pobresa, sense referir-se a les que estan en el cor humà, com l'avidesa i l'estretor de mires. Els problemes del desenvolupament, de les ajudes i de la cooperació internacional s'afronten a vegades com a simples qüestions tècniques, que s'exhaureixen en establir estructures, posar a punt acords sobre preus i quotes, assignar subvencions anònimes, sense que les persones s'hi involucrin veritablement. En canvi, la lluita contra la pobresa necessita homes i dones que visquin en profunditat la fraternitat i siguin capaços d'acompanyar les persones, famílies i comunitats en el camí d'un autèntic desenvolupament humà.»

Deixeu que una vegada més i de tot cor us desitgi un feliç any. Recordem els propers mesos amb esperit d'optimisme convençuts que, amb l'esforç de tots, podem construir un món més solidari i més habitable perquè hi regni de debò la justícia i la pau. I demanem al Senyor en aquesta eucaristia amb què inaugurem l'any, que ens doni cada dia un amor més gran a Maria, que és Mare de Déu i mare nostra. Així sia.

HOMILIA

en la solemnitat de l'Epifania. Catedral, 6 de gener de 2009

Benvolgut capítol de la Catedral, preveres concelebrants, diaques, germanes i germans en Jesús, que ha nascut per nosaltres.

«Hem vist com s'aixecava la seva estrella i venim a presentar al Senyor el nostre homenatge» (Mt 2,2).

Ens resulta fàcil als cristians celebrar amb alegria la festa d'avui, que tan bons records ens porta de la nostra infància. Però el misteri de l'Epifania del Senyor excedeix i sobrepassa amb la seva transcendència la nostra imaginació.

La nit de Nadal un àngel va anunciar a uns pastors d'Israel una nova que havia de portar l'alegria a tot el poble. Avui un estel revela a tot el món que ens ha nascut un Salvador.

«Mentre les tenebres embolcallen la terra,
i fosques nuvolades cobreixen les nacions,
sobre teu clareja el Senyor
i apareix la seva glòria» (Is 60,2).

«Quina és aquesta llum?» —pregunta el sant pare Benet XVI— «És potser tan sols una metàfora suggestiva o aquesta imatge correspon a una realitat de debò? Sant Joan ens donarà la resposta en la seva primera carta. «Déu és llum, en ell no hi ha tenebra de cap mena», i afegeix: «Déu és amor.» Aquestes dues afirmacions unides ens ajuden a comprendre millor les coses: la llum que va aparèixer per Nadal i avui es manifesta a totes les nacions és

l'amor de Déu, revelat en la Persona del Verb fet home. Atrets per aquesta llum han arribat els Reis d'Orient. Aquesta llum és Jesús, el Fill Unigènit de Déu que ve a retrobar-nos.

Ens fa una certa tristesa considerar allò que diu sant Joan al pròleg del seu Evangeli: «Quan la llum ha vingut al món, els homes s'han estimat més la foscor que la llum, ja que les seves obres eren dolentes» (Jn 3,19).

«Tothom va veure l'estrella» —diu un antic autor, i es dol—: «Tothom va veure l'estrella però no tots van comprendre'n el sentit. De la mateixa manera que el nostre Senyor i Salvador va néixer per a tothom, però no tots el van acollir».

Continuen sent ben actuals les paraules del profeta: «Fosques nuvolades cobreixen les nacions» i la història. Tinc avui molt present els diversos conflictes que hi ha en el món. Uns surten tots els dies als mitjans de comunicació social, com el de Palestina. D'altres, gairebé ni ens n'assabentem. Voldria recordar avui especialment el sofriment dels nostres germans a l'Àfrica, especialment a la regió dels grans llacs, on només el dia de Nadal van morir més de 400 cristians, com ens ha arribat des de Càritas Internacional.

No es pot dir que la globalització hagi estat sinònim d'ordre mundial; tot al contrari. Els conflictes dels prepotents dificulten el treball dels qui, en tots els nivells de la societat, s'esforcen per a construir un món més just i solidari.

Ens cal una font d'esperança més gran que la que ens ofereix la ciència, la política o l'economia, una font d'esperança que ens porti a preferir el bé comú de tots al luxe d'uns pocs i la misèria de molts.

A tots ens cal viure d'esperances —esperances grans i esperances xiques— que en el dia a dia ens ajudin a continuar caminant. Però no n'hi ha prou, amb les esperances terrenes, ens cal una gran esperança que superi totes les altres, i «aquesta gran esperança» —també són paraules de Benet XVI— «tan sols pot ser Déu, [...] i no un déu qualsevol, sinó el Déu que té un rostre humà» (*Spe salvi*, 31), el Déu infant que ens ha vingut a cercar, el Déu infant que cercaven els Mags d'Orient.

Els Mags van entrar a la casa i van adorar un simple nen ajagut a la falda de la seva Mare, Maria; els havia guiat una doble llum, la llum de l'Estel i la llum de la Escripura. Així el van saber reconèixer com el rei dels jueus i glòria d'Israel, però també com el rei de totes les nacions.

Benvolguts germans, la icona de l'adoració dels Mags inclou un missatge exigent i sempre actual per a tots els cristians. L'Església, com Maria, està cridada a mostrar Jesús els homes: Jesús, només Jesús, ell ho és tot i l'Església tan sols existeix per viure unida a ell i fer-lo conèixer a tots el pobles del món.

En el context litúrgic de l'Epifania es manifesta, doncs, també el misteri de l'Església. Estem cridats a reflectir la llum de Crist davant de tots els pobles. Que brilli la vostra llum davant dels homes, de manera que veient les vostres bones obres glorifiquin el vostre Pare del Cel. «Alça't radiant, Jerusalem, que arriba la teva llum [...] Els pobles s'acosten a la teva llum, els reis busquen la claror de la teva albada» (Is 60,1.3).

Vivim temps difícils, però demanem al Senyor que infongui en els nostres cors una esperança tan ferma com la d'aquells Reis que van venir d'Orient per camins llargs i perillosos: no van tenir por dels vents del desert, ni dels assalts dels enemics, tampoc es van entretenir a la delitosa ombra dels oasis. Havien vist l'estrella, cercaven el Rei i no van parar fins trobar-lo.

Germans, vivim uns temps que exigeixen més que mai que siguem sobris, que prescindim de coses supèrflues per a poder compartir el que tenim amb els altres. Si sabeu escoltar la veu del Senyor, ell us farà saber de quines despeses, de quins capricis podeu prescindir i qui està necessitat d'un cop de mà. Quan hi ha esperança es pot perseverar en la sobrietat. Quan no hi ha esperança es busca la felicitat en l'embriaguesa, en les coses supèrflues, en els excessos, i els homes s'arruïnen ells mateixos i arruïnen el món. La moderació és més que una regla ascètica, és camí de salvació per a la humanitat.

Ja resulta evident que només adoptant un estil de vida sobri, acompanyat d'un compromís seriós de viure una distribució equitativa de les riqueses, farà possible instaurar un ordre de desenvolupament just i sostenible. Per això cal que els homes alimentin una gran esperança i tinguin una gran valentia, la dels Mags, que van emprendre un llarg viatge seguint un estel i es van saber agenollar davant d'un nen i oferir-li els seus dons preciosos. Tots necessitem aquesta valentia, ancorada en una ferma esperança.

Que la Mare de Déu ens acompanyi a tots en aquesta peregrinació nostra amb la seva protecció tan maternal, i que tinguem uns bons reis.

HOMILIA

en l'ordenació de dos diaques. Prioral de Sant Pere de Reus, 18 de gener de 2009

Ordenació d'Antonio Rosario i Enric Mateu

Benvolguts Mn. Miquel Barbarà, vicari general; Mn. Creu Saiz, prior; Mn. Norbert Miracle, rector del Seminari; preveres concelebrants, diaques, laics amb missió pastoral i assistents a la celebració; estimats Enric i Antonio, estimades famílies dels nous diaques i amics; benvolgudes autoritats; benvolguts germans i germanes en el Senyor ressuscitat,

Som a les acaballes de l'Any Jubilar. D'aquí a una setmana, el diumenge 25, estarem celebrant la missa de clausura, i veig com un regal del Senyor l'ordenació de l'Enric i de l'Antonio com a diaques. Hem tingut moments molt importants i emotius en aquest Any Jubilar, però penso que poques coses es poden comparar amb una ordenació, en aquest cas diaconal. El sagrament de l'orde incorpora a la comunitat persones disposades a donar la vida pels germans, amb una gràcia específica de Déu que els farà dispensadors dels dons divins. Quina alegria ens ha de donar això a tota la comunitat cristiana, a tota l'arxidiòcesi aquí representada! Sí, ho repeteixo, és motiu de festa perquè Déu ens envia treballadors a la seva vinya (cf. Mt 21,28) que ajudaran en les tasques de predicar la paraula de Déu, és a dir, en l'evangelització, i també en el servei de l'altar i en el de la caritat.

Aquest diumenge en què reprenem el temps de durant l'any coincideix amb l'inici de la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians, dintre de l'Any Jubilar dedicat a Sant Pau en ocasió del bimil·lenari del seu naixement. I també avui l'Església celebra la 95a Jornada Mundial de l'Emigrant i el Refugiat. Com en totes aquestes jornades mundials, tenim un missatge del Sant Pare, que aquest any gira entorn del lema «Sant Pau, migrant, apòstol dels pobles».

La resposta a la voluntat de Déu

Però avui és un dia per a parlar-vos especialment a vosaltres, Antonio i Enric. I, en primer lloc, us voldria recordar que aquest moment sens dubte tan important per a vosaltres dos és el fruit d'un munt de respostes positives al que Déu fins ara us ha demanat al llarg de la vostra vida.

La vostra decisió de seguir el Senyor donant-li tota la vostra vida troba el model en la primera de les lectures d'aquest segon diumenge del temps de durant l'any. La tercera vegada que escolta la veu de Déu que el crida: «Samuel, Samuel...», ell li respon: «Parleu, Senyor, que el vostre servent us escolta» (1Sa 3,10). També hem llegit a l'evangeli com Joan i Andreu, deixebles de Joan Baptista, segueixen Jesús quan el mateix Baptista els assenyala Jesús com l'anyell de Déu. Jesús els convida a estar amb ell: «Veniu i veureu on visc.» Poc després serà Pere qui es trobarà amb Jesús portat pel seu germà Andreu. Pere seguirà Jesús fins al seu martiri a Roma.

Tots nosaltres hem de tenir aquesta actitud de donació, de lliurament al Senyor sense condicions, de docilitat, d'escolta i seguiment de la paraula de Déu. Ens ajuden aquests exemples de lleialtat perpètua: Pere, Joan, Jaume, Andreu... El salm responsorial ens ho referma: «Aquí em teniu: "Déu meu, vull ver la vostra voluntat"» (Sl 39,2). Déu ens estima, ha pensat en nosaltres abans de crear el món i té per a cadascun de nosaltres el seu pla. Hem de procurar conèixer la seva voluntat, que no és difícil si vivim amb coherència i fidelitat la vida cristiana.

Estic segur que en aquests moments, Enric i Antonio, teniu en el pensament i en el cor tantes persones, començant per la pròpia família, que us han ajudat en el vostre camí fins arribar aquest moment.

Predicar la paraula de Déu

Andreu va dir a Pere: «Hem trobat al Messies.» Podríem dir que aquest és el missatge que nosaltres hem de predicar: que sapiguen predicar amb força, amb convicció, amb una fe forta, les meravelles de la nostra fe cristiana: aquesta és la primera de les vostres tasques. És el ministeri de la Paraula que vosaltres teniu com la primera tasca important, la que potser avui necessita més operaris, més treballadors a la vinya del Senyor. Des d'ara, configurats amb el Crist pel sagrament, quan prediqueu parlareu amb la seva autoritat. D'acord amb la missió rebuda per part meva hauréu d'exhortar i educar en la doctrina santa tant els fidels com els qui no tenen fe. Sereu «servidors de Crist i administradors del disseny que Déu s'ha proposat» (1Co 4,1).

Malgrat les nostres febleses, els fidels esperen de nosaltres la força de la paraula de Déu, amb plena fidelitat a les veritats de la fe cristiana. I no podem oblidar que es predica més amb l'exemple que amb la paraula: la paraula de Déu s'ha d'encarnar en la nostra vida, en la vostra vida. Això us obliga a l'estudi, a la meditació, a la pregària, i a estimar el tresor dels ensenyaments constants de l'Església.

El ministeri de l'altar

En segon lloc, com a ministres de l'altar, proclamareu l'evangeli en la celebració litúrgica, preparareu el Sacrifici i distribuïreu als fidels el cos i la sang del Senyor. Tingueu molta cura de les celebracions litúrgiques, procureu realitzar-les amb una pietat sincera, que sigui fruit de l'amor, conscient que en vosaltres l'Església glorifica Déu.

Resulta evident que el motiu més important per complir amb amor i delicadesa tot el que es refereix a la litúrgia és el desig d'adorar Déu. Però no podem oblidar que els fidels també esperen del ministre sagrat l'exemple d'una pietat personal sincera. I aquest és un veritable servei a la seva fe. No hem de fer les coses perquè els altres ens vegin, però és bo que es noti que som homes de fe i veritables enamorats! Així ajudarem els nostres germans i germanes en la fe a secundar amb constància les gràcies que el Senyor els enviarà per mitjà del vostre ministeri.

El ministeri de la caritat

Consagrats per la imposició de les mans, signe que hem rebut dels Apòstols, i vinculats estretament al servei de l'altar, pertoca també al diaca exercir el ministeri de la caritat en nom del bisbe o del rector. Aquest és el

tercer aspecte. Que tot ho feu amb l'ajuda de Déu, de manera que tothom us pugui reconèixer com a veritables deixebles de Jesucrist, que va venir a servir els altres i no pas a fer-se servir (cf. Mt 20,28).

Com sabeu molt bé, la paraula *diaca* vol dir 'servidor'. El llibre dels Fets dels Apòstols recorda el moment en què els Apòstols van veure convenient instituir l'orde dels diaques. Podem dir que van ordenar els primers set diaques perquè els ajudessin, amb una gràcia específica, a tenir cura de la comunitat cristiana. En aquell primer moment només els van confiar el servei de la caritat, perquè no restessin desateses aquelles viudes en el servei diari d'ajuda als pobres (cf. Ac 6,1). Després d'aquella primera tasca se n'hi van afegir de seguida dues més molt importants: el servei de la Paraula i el servei litúrgic, com hem vist abans. És a dir, la col·laboració amb els bisbes i els preveres en la predicació de la Paraula i en l'administració de la sagrada eucaristia i altres sagraments. Sí, heu de ser servidors dels altres. La recepció del sagrament de l'orde —en qualsevol dels seus graus, i concretament en el del diaconat—, constitueix el qui el rep servidor dels altres.

Encarnant-se, assumint la condició humana, Crist no va posar límits al seu abaixament, «sinó que es va fer no-res [...]; tingut per un home qualsevol, s'abaixà i es féu obedient fins a la mort, i una mort de creu» (Fl 2,7-8), per elevar els homes a la dignitat de fills de Déu. El diaca participa de manera especial en aquesta missió de servei. També ell, com Jesucrist, ha de servir sense posar-hi condicions.

Ja des d'ara teniu obligació de posar-vos enterament al servei de tots: morir a vosaltres mateixos, aquest és el camí indicat per Crist i que se simbolitza plàsticament en el ritu de la prostració, ja imminent. I no oblideu que heu de pensar sempre, de manera particular, en els més necessitats, en els malalts, en aquells que sofreixen en el cos o en l'esperit. Aquest Any Jubilar hem volgut tenir molt presents aquestes dimensions de la vida cristiana amb els tres grans projectes socials que estem desenvolupant.

Felicitats i vocacions

A vosaltres, pares i familiars dels nous diaques, us adreço la meva cordial felicitació. Fins ara heu acompanyat aquest fill i parent vostre amb l'afecte i l'oració, i ells us ho agraeixen amb tota l'ànima. Ells pregaran molt per vosaltres i per les vostres necessitats, però també vosaltres heu de continuar resant per ells i per l'eficàcia sobrenatural dels encàrrecs pastorals que se'ls confiïn.

Sempre hem de donar gràcies a Déu, però avui ho fem d'una manera especial pel do de l'Esperit Sant que suposa per a tota l'Església el fet de comptar amb dos nous diaques. Demano a més a tots els presents que pregueu molt per les vocacions: fan falta moltes vocacions sacerdotals; calen més sacerdots, que estiguin ben preparats, moguts per un desig ardent de

santedat personal i per un vibrant zel apostòlic, perquè el món està molt necessitat de ministres sagrats que, en nom de Jesús, guiïn les ànimes amb els mateixos sentiments del Bon Pastor. I demanem també vocacions a la vida consagrada.

M'encomano a la Mare de Déu, avui de manera especial sota l'advocació de Mare de Déu de Misericòrdia i Mare de Déu de la Consolació, perquè presenti a Déu les nostres pregàries; que assisteixi l'Enric i l'Antonio en el seu nou ministeri i ens beneeixi a tots amb la seva intercessió.

ALS QUATRE VENTS

223. A L'INICI DE L'ANY

4 de gener de 2009

És ben segur que en els pocs dies que portem de l'any que acabem d'estrenar ens hem desitjat moltes vegades un feliç any nou. I també és ben segur que aquests desitjos semblen aquesta vegada una mica més aigualits. Juntament amb les veus que manifesten aquest desig de felicitat s'escolten també altres veus —als mitjans de comunicació i també entre els particulars— més pessimistes.

No es pot dubtar que estem en temps de crisi, però per això estem també en temps d'esperança. La mateixa paraula *crisi* té actualment una connotació negativa. Quan la fem servir indiquem que alguna cosa no va bé. Però m'agrada recordar que el sentit més autèntic del mot indica, més que no pas una cosa negativa, quelcom que està canviant i que pot acabar bé. Penseu, si més no, en les crisis de creixement dels infants fins arribar a la maduresa, o en el naixement, que també és un moment crític.

Hem d'aprofitar el moment present —no en tenim altre!— per a viure intensament. Una bona dosi de realisme és sempre necessària, però no podem centrar-nos en les coses que no van bé; mirem, en canvi, aquelles que sí que hi van i aprofitem-les al màxim, i les que són millorables intentem canviar-les en la mesura que puguem. No us sembla que insistir massa en les coses negatives ens fa pessimistes?

Els cristians hem de ser homes i dones d'esperança. Si no fos així seríem els més desgraciats de tots, ja que la nostra fe, que no ens aparta del món, sinó que ens ajuda a estimar-lo i transformar-lo, ens dóna raó de l'esperança. Si som, doncs, gent d'esperança, donem-la als nostres conciutadans! Hem de tenir una esperança activa, però que ens porti a treballar de valent, que això és el que demana el moment present: un treball ferm, ben fet. Mireu la història i veureu que els grans pobles han sortit dels moments d'esfondrament gràcies a un treball intens.

I amb el treball intens dues actituds més: la solidaritat, que ens porti a fer costat a tothom i que ens allunyi del pensament egoïsta de dir: jo estic bé, els altres que s'apanyin; i amb la solidaritat, la confiança. Si som persones de fe no oblidarem mai que tot és en mans de Déu i que ell no ens fallarà mai.

Deixeu que una vegada més i de tot cor us desitgi un fel·líc any. Recorreguem els propers mesos amb esperit d'optimisme convençuts que, amb l'esforç de tots, podem construir un món més solidari i més habitable perquè hi regni de debò la justícia i la pau.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

224. UN SAGRAMENT PER ALS MALALTS

11 de gener de 2009

El passat 23 de novembre us escrivia sobre el sentit de la malaltia i la mort amb motiu del comentari als punts corresponents al sagrament de la unció dels malalts en el *Compendi del Catecisme de l'Església catòlica*. Ha calgut interrompre aquest comentari fins al moment present perquè molts altres temes han atret la nostra atenció i m'hi he volgut referir en la meua carta setmanal. Passades ja les festes nadalenques torno al comentari del *Compendi*.

Com us escrivia el passat novembre, tots hem de preocupar-nos dels nostres malalts. L'Església, havent rebut del Senyor el manament de guarir-los, s'esforça a complir-lo tenint cura dels qui pateixen, juntament amb pregàries i intercessió, i té un sagrament específic en favor dels malalts, instituït per Crist mateix i testimoniats per sant Jaume: «Si entre vosaltres hi ha algú que està malalt, que faci cridar els qui presideixen la comunitat perquè l'ungeixin amb oli en nom del Senyor i preguin per ell» (Jm 5,14).

Com passa en tots els sagraments, cal, per a la unció, una preparació i unes disposicions. L'administra sempre el sacerdot —bisbe o prevere—, i el pot rebre el fidel que comença a trobar-se en perill de mort per malaltia o vellesa. El mateix fidel el pot rebre altres cops, quan s'esdevé un agreujament de la malaltia o bé quan li sobrevé una altra malaltia greu. La celebració d'aquest sagrament, si és possible, ha d'anar precedida de la confessió individual del malalt. Com el mateix nom del sagrament indica, s'administra unguent amb oli el front i les mans del malalt i fent la pregària que acompanya la unció.

Tots els sacerdots tenim força experiències del confort i l'alleujament que produeix la unció, donant pau i coratge en els moments durs de la malaltia. Aquesta ajuda no és solament ni primàriament corporal —encara

que a vegades es produeix, fins i tot, la guarició física—, sinó espiritual. Recordeu que aquest sagrament també perdona els pecats si el malalt no s'ha pogut confessar i està penedit. L'eucaristia, rebuda com a viàtic, serà llavor de vida eterna i poder de resurrecció.

Quina manera més paternal i maternal que té Déu d'actuar! Tot són ajudes per a aquests moments difícils! I, alhora, quina pena quan es priva un malalt d'aquestes ajudes a vegades per motius banals, com ara que no s'espanti... L'experiència ens diu que en la immensa majoria dels casos els malalts desitgen la presència del sacerdot.

Els qui estem a prop dels malalts tenim la greu responsabilitat de tenir-ne cura, d'ajudar-los, de guarir-los fins allà on podem, i si l'assistència corporal és important, més ho és l'espiritual. Aquests malalts greus potser a les poques hores entraran a la presència del Pare Etern i hem de proporcionar-los totes les ajudes que puguem per poder viure aquests moments amb plena humanitat i amb la millor preparació possible per passar a la presència de Déu.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

225. L'ANUNCI DEL VATICÀ II

18 de gener de 2009

Quan Joan XXIII va ser escollit Papa el 1958, als 77 anys d'edat, molta gent opinava que seria un Papa de transició que deixaria poca petjada en la història, però Crist, cap de l'Església, li tenia reservada una missió de la qual es parlarà durant segles: la convocatòria d'un concili ecumènic.

La idea de convocar en el segle XX la màxima assemblea eclesial la va tenir ja Pius XI, que l'any 1923 va consultar fins i tot l'episcopat sobre l'oportunitat de fer-lo, i també Pius XII, que va constituir comissions preparatòries. Això no obstant, va ser Joan XXIII qui, als tres mesos de la seva elecció, va sorprendre el món anunciant la celebració del Vaticà II.

Recordem la data: 25 de gener de 1959, ara fa 50 anys. L'ancià Papa celebrava una missa a la basílica romana de Sant Pau Extramurs, coincidint amb la festa dedicada a la conversió de l'Apòstol de les gents. Inesperadament —ell va confessar després que havia estat una inspiració de l'Esperit Sant— va fer l'anunci que va omplir de goig i esperança tota l'Església, a la qual va empènyer a un *aggiornamento*, una posada al dia en la seva relació amb el món modern perquè «el sagrat dipòsit de la doctrina catòlica sigui custodiat i ensenyat de manera més eficaç».

Des de Nicea i Efes, els concilis es van convocar moltes vegades per a posicionar-se davant idees o conductes herètiques o cismàtiques. En can-

vi, el Vaticà II, que no seria dogmàtic sinó pastoral, buscaria directament aprofundir en la naturalesa de l'Església, en la seva relació amb el món actual i en l'esperit ecumènic en diàleg amb totes les persones i religions, preferentment les cristianes.

Com és sabut, després del primer període de sessions, Joan XXIII va morir i el va succeir Pau VI, que va continuar el Concili i va tenir el goig de veure'n els fruits; però també el dolor de veure com se'n feien interpretacions abusives. La «contestació» de grups de teòlegs i la secularització de molts sacerdots i religiosos van fer planar una ombra sobre els últims anys del gran Papa.

Als cinquanta anys de la convocatòria del Vaticà II, i quan estem acabant a Tarragona l'Any Jubilar, penso que hem d'aprofundir encara en l'esperit i els documents de l'últim Concili ecumènic, com ho va fer Joan Pau II i ho fa ara Benet XVI. Algunes persones pensen que els últims pontificats han suposat una reculada en l'esperit conciliar, i en realitat ha estat al revés. En la seva estima per les Esglésies locals i les conferències episcopals, en la seva decidida aposta ecumènica a tots els nivells, en la seva sortida a l'encontre de les inquietuds dels joves i de tota la societat, estan dient-nos que aquell Concili continua sent plenament actual i que pot donar encara molts fruits a l'Església.

Que la Mare de Déu, al costat de la qual es va reunir la primera comunitat cristiana a Jerusalem, ens faci germans de totes les persones, fins i tot d'aquelles que se senten més allunyades. *Germans separats*, els va anomenar el Concili, superant l'antiga qualificació d'adversaris. *Germans propers*, els considerem nosaltres. A tots els duem al cor.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

226. CLAUSURA DE L'ANY JUBILAR

25 de gener de 2009

Amb una cerimònia solemne que comptarà amb l'assistència d'un llegat del Papa i altes autoritats religioses i civils, clausurarem, aquest diumenge 25, l'Any Jubilar que l'arxidiòcesi de Tarragona ha dedicat a sant Fructuós i els seus diaques Auguri i Eulogi.

Recordo el dia feliç que Benet XVI va atendre la petició que li vaig fer, en nom dels fidels de Tarragona, perquè concedís la celebració d'aquest any de gràcia. Des d'aquell primer moment vaig manifestar que esperàvem arribar a diversos objectius, el primer dels quals era una renovació espiritual de la mà d'aquells màrtirs de la fe. Ells van ser testimonis de Jesucrist enmig d'aquella societat pagana, i «ara som nosaltres» els cridats a ser testimonis en un entorn de costums també allunyat del missatge cristià.

Allunyat, però no fins al punt d'oblidar les seves arrels i perdre els seus signes de referència. Precisament la convocatòria d'aquest Any Jubilar ha servit per a posar en relleu la dimensió personal i també social de la fe entre nosaltres.

Basta recordar les desenes de milers de pelegrins que han acudit d'arreu a la Catedral, a l'amfiteatre i als altres llocs establerts per a rebre el do del Jubileu: escolars i ancians, tarragonins i habitants de països llunyans, religiosos i laics, associacions culturals, gremials i esportives... han participat en l'eucaristia a la capella de Sant Fructuós, a la de Santa Tecla o a la nau central de la Catedral quan aquells espais resultaven insuficients; han presenciat representacions de la Passió de sant Fructuós o escoltat amb emoció la lectura de les actes martirials; han visitat l'amfiteatre recurrent el camí que van recórrer els màrtirs fa 1.750 anys.

Només Déu sap les conversions que s'han produït, les persones que han tornat a la fe —potser adormida però no morta— que els van transmetre els seus pares, molts a través del sagrament de la penitència, buscant i obtenint una reconciliació amb Déu i amb els seus germans.

No és el moment de fer una enumeració exhaustiva d'esdeveniments ciutadans lligats al Jubileu. Han estat molt diversos, des de l'estrena d'un Oratori musical fins al Congrés d'història que va reunir especialistes internacionals, passant per la «febre del cromo» que va contribuir a divulgar de manera popular i simpàtica la vida de sant Fructuós i els seus companys. Sí que és el moment de l'agraïment a totes les institucions que hi han col·laborat i a totes les persones que han treballat com a voluntàries per atendre els pelegrins i prestar els serveis necessaris en cada moment per a l'èxit de la convocatòria.

L'Any Jubilar no serà per a Tarragona un simple record d'una mobilització eclesial, sinó que ha de ser punt de partida perquè recorrem amb més audàcia i alegria el camí de la fe. Amb el goig d'acabar un treball ben fet, us dono les gràcies a tots i afegeixo la petició que, de la mà de la Mare de Déu, Reina dels Màrtirs, Auxili dels Cristians, siguem fidels en la sembra de pau i amor que ha de ser el segell que distingeix els seguidors de Crist.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

PARAULES

*en l'acte d'obertura de l'exposició dels 250 anys dels Armats de Tarragona.
Ateneu de Tarragona, 16 de gener de 2009*

Senyors prefecte i sotsprefecte de la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist,

Sr. Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Tarragona,
Sr. President de l'Ateneu de Tarragona,
Sr. President de Gogistes Tarragonins,
Sr. Comissari de l'Exposició,
Sr. President de l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa,
Sr. Capità Manaies,
Sr. Joan Rossell, autor del llibre *Cobles als Armats de La Sang*
Senyores i senyors,

És una alegria molt gran unir-me a un nou acte de la celebració dels 250 anys de la institució dels armats de la R. i V. Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist de la ciutat de Tarragona, la ciutat de Pau i la seu de Fructuós. I us agraeixo el fet que aquesta invitació m'hagi permès conèixer aquesta obra del Sr. Joan Rossell titulada *Les cobles als armats de la Sang*. També agraeixo a l'Ateneu de Tarragona la càlida acollida i l'eficaç col·laboració, i el mateix puc dir de Gogistes Tarragonins.

Moltes vegades he dit que la Setmana Santa no és pas una manifestació folklòrica per a turistes. Evidentment que hi ha elements que poden donar lloc a aquesta apreciació, però això si només ens quedem amb la superfície de les coses. Els armats són un d'aquests elements, possiblement el més utilitzat en els cartells de promoció turística dels nostres dies sants.

Per la meva experiència personal puc donar fe de la profunda espiritualitat dels dies sants a Tarragona. Només cal atansar-se a les celebracions litúrgiques o als via crucis. Només cal fixar-se en el recolliment, en la pietat que es respira en aquests actes religiosos. Sempre m'ha impressionat l'actitud dels armats que encapçalen els via crucis o la processó del Sant Enterrament. No són unes persones disfressades, sinó unes persones que participen de cor en aquestes manifestacions pietoses, i que recorden, pel seu posat seriós i concentrat —i encara que només sigui per uns dies— aquells legionaris que, en ocasions solemnes, desfilaven marcialment pels carrers de la vella Tàrraco. Sempre he pensat que els nostres armats són dignes hereus d'aquells soldats de la invencible Roma.

Si ens centrem en la processó del Divendres Sant, penso que és una catequesi magnífica caminada sobre la passió i mort de Nostre Senyor Jesucrist. I veig que molts pares i avis aprofiten l'avinentesa per a explicar als infants què signifiquen els armats o aquelles magnífiques escultures —els *misteris*, com diem a Tarragona— que els menuts miren amb ulls embadalits. Jesús va caminar carregat amb la creu aquell primer via crucis pels carrers de Jerusalem custodiat per soldats romans.

Tot plegat em fa pensar que també uns soldats —com en el cas de Crist—, els noms dels quals consten a les *Actes*, van acompanyar sant Fructuós i els

seus diaques fins a l'amfiteatre, i d'ells es diu que «se n'alegraven més que no pas s'entristien», perquè sabien el seu destí de glòria i admiraven la fortalesa de la seva professió de fe davant del governador.

El testimoni de Fructuós no pertany a un temps passat, sinó que és el testimoniatge que hem de donar nosaltres. És perquè Crist ha ressuscitat que sant Fructuós va donar la vida, juntament amb els seus diaques. A Tarragona, amb la presència dels armats i de les muralles romanes, que evocuen —per la seva data de construcció— aquella època en què van succeir els fets, aquesta memòria resulta particularment emocionant.

Tornant a la Setmana Santa tarragonina, al llarg del meu pontificat he comprovat que està amarada d'un fervor que neix del fons de les ànimes, on les nostres arrels cristianes fa segles que alimenten amb la seva saba l'arbre de la nostra fe.

Benvolguts armats, us convido a continuar vivint la Setmana Santa i a reviuire tota una història dolorosa que culminarà amb l'esclat joiós de la Pasqua; una història real que ens explica que sempre hi ha lloc per a l'esperança, que el nostre pas fugisser per aquest món —encara que estigui marcat per la dissort— no és altra cosa que el preludi a una vida de felicitat eterna i absoluta.

Ara només em cap el goig i la satisfacció de declarar inaugurada l'exposició retrospectiva amb motiu dels 250 anys dels Armats de la Sang de Tarragona.

Que Déu us beneeixi a tots!

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

PARAULES

en la presentació del llibre 'El Retaule de l'altar major. Catedral de Tarragona'

Digníssimes autoritats, membres del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya - Demarcació de Tarragona, senyores i senyors,

Moltes vegades he dit que presentar un llibre és sempre una responsabilitat. El presentador pot esperonar el possible lector a llegir-lo, o també propiciar un sentiment de rebuig envers la publicació. Per altra banda, no cal fer una relació tan exhaustiva del seu contingut que gairebé sigui una invitació a no llegir-lo perquè ja no queda res per descobrir.

Per tant, intentaré insinuar més que no pas mostrar. Tothom sap que insinuar és quelcom més atractiu, més temptador que no pas l'exhibició ostentosa. Per tant, us intentaré «fer caure en la temptació» de llegir aquesta

obra, admirable sota molts conceptes. Us puc dir que durant aquests anys he tingut el llibre al meu despatx, molt a prop meu, i que més d'una vegada, mentre esperava que arribés una visita, l'he tornat a fullejar.

El Retaule de l'altar major. Catedral de Tarragona és, d'entrada, un volum agradable, pulcrament editat pel Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya - Demarcació de Tarragona, amb la realització gràfica d'Edicions El Mèdol i magníficament imprès per Imppresplà, S.L. de Mollerussa. No voldria oblidar tampoc la tasca de disseny i maquetació del Sr. Xavier Mirabet; de revisió de text de la Sra. Sílvia Sellés, i d'escanejat d'imatges de Tàctil Comunicació.

Aquest llibre és una edició, corregida i ampliada, del llibre publicat el 1988 i que ha esdevingut una peça cobejada pels bibliòfils, ja que només se'n van fer mil exemplars, tots numerats. En definitiva, es tracta d'un llibre que en millora un de precedent. No es tracta d'un *remake* que, com saben els aficionats al cinema, és una cosa innecessària i que empitjora la precedent. Aquí, no. Aquí es millora una cosa bona, la que s'havia fet per iniciativa de la Junta del Col·legi en temps de l'amic Pere Pallarès, aleshores president d'aquesta institució.

Per altra banda, el llibre té una característica que el fa singular: sap conjugar la nostàlgia amb la projecció de futur.

En aquest volum hi distingeixo tres parts ben diferenciades: la institucional, la literària i la fotogràfica. Totes tenen la seva raó de ser.

Hi pot haver la temptació, per part del lector, de «saltar-se» la part on les autoritats del Col·legi d'Enginyers i les eclesiàstiques hi diem la nostra. Jo recomanaria al possible lector que no ho faci, i no precisament perquè un servidor sigui part implicada, sinó perquè així podrà conèixer una mica el tarannà d'uns personatges més o menys públics als quals les circumstàncies ens han posat en algun lloc de responsabilitat.

En primer lloc, el Sr. Lluís Mestre ens explica els motius d'aquesta nova edició d'*El Retaule de l'altar major. Catedral de Tarragona*. Agraïxo que la celebració de l'Any Jubilar hagi estat un dels motius de la determinació.

Ara, per exemple, si em posés a parlar de l'Any Jubilar commemoratiu del martiri dels sants Fructuós, bisbe, i Auguri i Eulogi, diaques, potser algú podria pensar que «això no toca». I sí. Toca, i molt! El lema de l'Any Jubilar és «Testimonis, avui som nosaltres»... I de què hem de ser testimonis? Com Fructuós, Auguri i Eulogi, hem de ser testimonis del Crist, la qual cosa vol dir que hem de ser exemple d'amor i servei al proïsme. A les *Actes* martirials es reflecteix aquest testimoniatge que va fer que, pagans i cristians, tots, ploressin els màrtirs, els quals s'havien fet creditors de l'afecte general pel seu saber estar en tot moment al costat dels més pobres i desvalguts, per tenir sempre una paraula de consol per a tothom, per haver concretat les

paraules en obres en favor dels altres. I aquest llibre és una manifestació d'aquest testimoniatge, perquè és una obra en favor del proïsme, ja que dona a conèixer una part molt importat del nostre patrimoni artístic, cultural i religiós. I també és una obra d'amor envers la ciutat i les seves arrels, ja que difondre els vestigis d'un passat sobre el qual hem edificat la nostra personalitat actual com a poble és una forma d'estimar. Per altra banda, voldria remarcar que aquest llibre ens ofereix una visió sintètica de la història de la ciutat i de la Catedral molt útils per a fer conèixer aquestes realitats d'una manera clara i concisa.

Per raons òbvies, passo de llarg del meu escrit, que porta per títol «Amb una mirada de fe», però voldria aturar-me una mica en la presentació que, de la primera edició de 1988, va fer el meu antecessor a la seu de sant Fructuós, l'arquebisbe Ramon Torrella Cascante, l'arquebisbe del concili provincial Tarraconense de 1995. Hi ha un paràgraf que m'ha fet reflexionar, quan diu que aquest llibre té «el capteniment d'acostar-nos al retaule amb uns ulls que vegin l'invisible», i continua: «L'invisible desapercebut a una mirada il·luminada. Fent-nos passar, d'alguna manera, de la fe obscura a la visió parcial de la glòria, segons la dita de sant Joan Damascè: "El que és la paraula per a l'oïda, ho és la imatge per a la vista".»

I aquest és el moment de parlar dels autors d'aquesta obra: Mn. Salvador Ramon i Vinyes, la paraula, i Joan Farré, la imatge, sense oblidar ni en Pere Joan de Vallfogona, l'autor del retaule, ni l'Eustaqui Vallès, el restaurador.

Què us puc dir de Mn. Salvador Ramon, aquell inoblidable personatge polifacètic: historiador, col·leccionista, pessebrista, escriptor... i sobretot prevere. No vaig tenir la sort de tractar-lo gaire temps, però sí el suficient per adonar-me de la seva gran humanitat, remarcada per aquell sentit de l'humor subtil i tan tarragoní. Lamento molt que no hagués escrit les seves memòries, perquè amb ell se'n va anar una bona part de la petita història de Tarragona, i podríem tornar a escoltar aquelles anècdotes que sabia contar amb tanta gràcia.

Mn. Salvador Ramon era molt tarragoní —tant, que Déu li va fer el do que el seu funeral es fes a la Catedral el dia de sant Fructuós—, i això es nota a les pàgines que va escriure d'aquest llibre. També era un bon pedagog, i això es nota igualment. Com es noten els seus profunds coneixements d'hagiografia i de simbologia, que permeten entendre què pretenia Pere Joan de Vallfogona en el moment d'obrar el retaule.

I aquí voldria retre un homenatge de gratitud a l'artista que va realitzar el retaule major, que m'ha inspirat més d'una homilia. D'aquest retaule m'arriben les vibracions de la confiança inquebrantable de la Mare de Déu, de la fermesa de santa Tecla, de l'ardor de sant Pau, de la fe de sant

Fructuós o de la determinació de sant Oleguer. A més l'artista va tenir l'encert de fer-nos aquests sants molt propers, gent nostra. ¿Us heu fixat que sant Fructuós té un posat que fa pensar en aquests pagesos del Camp de Tarragona —algun en queda encara, malgrat els problemes que travessa la nostra agricultura—? ¿No veieu en ell un d'aquests pagesos de rostre colrat pel sol i el treball, de tarannà reflexiu i propòsit incansable? Quan aneu a la Catedral, fixeu-vos-hi. Canvieu-li, amb un petit esforç imaginatiu, la mitra per una barretina o un mocador amb nusos i ja em direu el què.

Pere Joan ens va apropar el cel. No veieu en el somriure dels sants i santes el que heu vist moltes vegades il·luminant el rostre dels vostres pares, dels vostres germans o germanes, dels vostres esposos o esposes?

I darrere de tot això, Jesús, l'Esperit, la Trinitat... Aquest llibre ens ajudarà a conèixer una mica més aquest gran escultor que va ser Pere Joan de Vallfogona, l'home que va ser capaç d'esculpir tan insignes meravelles i que estic segur que era un gran catequista i un profund teòleg, que són trets propis dels homes de fe i de pregària.

Penso —i així ho escric en el proemi d'aquest llibre— que aquells artistes medievals eren uns catequistes de primer ordre que sabien arribar al cor del poble d'una manera directa i penetrant. Tant de bo ho féssim igual en les nostres predicacions.

Bé, per comprovar el que dic n'hi ha prou d'apropar-se al bancal del retaule i contemplar les diverses escenes de la vida de santa Tecla: tenen una força i una suavitat, una vigoria i una tendresa que no és gens estrany que l'admiració que suscitaven aquestes representacions esdevingués una profunda devoció, perquè tot allò que es fa amb el cor arriba al fons de l'ànima i deixa una petjada inesborrable.

S'ha dit que una imatge val més que mil paraules, i això es fa evident en el nostre retaule major, on d'una manera senzilla i corprenedora ens és explicada la vida de Jesús, amb escenes de la de Maria. I aquestes imatges ens les apropen les magnífiques fotografies del Sr. Joan Farré Roig, les quals —en aquesta edició— podrem admirar, totes, en color. Les fotografies de Joan Farré ens permetran gaudir a les nostres llars d'unes escenes, d'uns detalls, que se'ns escapen forçosament en una visita per llarga i acurada que sigui.

A més, les magnífiques fotografies ens posen a l'abast un seguit de detalls que passen desapercebuts a la vista normal, encara que sigui a través d'uns bons binocles. Gràcies a elles veurem expressions, actituds... que la distància ens priva de veure.

I també entrarem en contacte amb un curiós submón, on apareix un esclat de vida natural i fantàstica increïble: petits animalons (mosques,

cargols, crancs, abelles, aranyes, etc.) i plantes de tota mena comparteixen l'àmbit del retaule amb dracs, grius i quimeres. Tot plegat, suficient per fer les delícies d'un afeccionat a la zoologia, a la botànica o al bestiar fantàstic.

I aquestes fotografies tenen una doble virtut: per un costat, el que hem dit de posar-nos davant dels ulls tots els detalls de l'obra de Pere Joan de Vallfogona i dels seus col·laboradors; per l'altre, poder admirar l'acurat treball de restauració que van realitzar l'Eustaqui Vallès Delmàs i el seu equip. La tasca de l'amic Eustaqui ens ha permès apropar-nos al treball de Pere Joan, guarint la seva obra de les xacres del temps, de la deixadesa i d'altres malvestats que massa sovint acompanyen les nostres obres d'art. Aquest retaule —i el llibre ens ho palesa a bastament— ha permès que dos grans artistes (Pere Joan i Eustaqui Vallès) s'hagin donat la mà a través dels segles. Estic segur que en Pere Joan premiaria amb una forta i cordial abraçada la labor de l'Eustaqui.

Al llarg dels segles l'Església ha estat una gran difusora de la cultura. Nombroses llengües s'han salvat gràcies a la seva intervenció, moltes arts han prosperat a l'entorn del culte diví. Poder lloar Déu en uns àmbits dignes ha menat a la construcció d'esglésies que han estat —i són encara— el centre de la vida dels pobles.

El patrimoni artístic de l'Església és també el patrimoni de tots. Només cal pensar una cosa: hi ha poblacions que l'única cosa notable que tenen i l'únic motiu per a visitar-los —si fem turisme—és l'església.

El patrimoni de l'Església no és com el patrimoni d'una entitat qualsevol. És un patrimoni viu, públic, obert... que, com tota cosa viva, necessita un manteniment, un nodriment. I per això li cal ajuda.

En la seva doble vessant de centre de culte i d'objecte d'interès artístic, el patrimoni de l'Església necessita una cura constant per a atendre la seva conservació, restauració o rehabilitació.

L'Església és la dipositària d'una munió d'obres d'art pensades per a lloar Déu a través de l'admiració que generen, que són, al mateix temps, un monument a la intel·ligència i sensibilitat humanes, pàl·lid reflex de les del seu Creador. Ens cal conservar aquestes obres per a les generacions futures perquè són part de les arrels que conformen la identitat cultural i espiritual del nostre país.

Per això us demano la vostra ajuda —sigueu o no creients— per a poder mantenir en digne estat l'obra i el treball dels nostres avantpassats, forjadors d'aquest país. I per això agraeixo al Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya - Demarcació de Tarragona iniciatives com aquest llibre que avui presentem, que permeten fer prendre consciència a tothom d'un patrimoni que és de tots.

I el volum acaba amb un resum en castellà dels textos abans ressenyats. És una bona idea, perquè d'aquesta manera el llibre pot arribar a lectors de fora del territori de parla catalana.

Així, doncs, hem arribat ja a la darrera pàgina del llibre. Moltes gràcies per la vostra atenció a les meves paraules.

† Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Tarragona, 19 de gener de 2009,

Any Jubilar commemoratiu del 1750 aniversari del martiri dels sants Fructuós, Auguri i Eulogi

ACTIVITATS DEL SR. ARQUEBISBE *del mes de gener de 2009*

Dijous 1

A la Catedral, celebra la missa de la solemnitat de la Mare de Déu i la Jornada de la Pau.

Divendres 2

A la capella major del Seminari, presideix la trobada amb la comunitat gitana de Tarragona amb motiu de l'Any Jubilar de Sant Fructuós.

A la capella de la Residència Santa Teresa de Valls de les Carmelites Misioneres Teresianes, celebra l'eucaristia. Visita els residents i comparteix amb ells un berenar de germanor.

Dissabte 3

Al Pont d'Armentera, presideix l'eucaristia amb motiu de la celebració dels 200 anys del vot de Poble al Sant Crist, comparteix el dinar popular i, a la tarda, assisteix a la processó amb el Sant Crist.

Diumenge 4

A la Catedral, celebra la missa conventual, en la qual participa un grup de pelegrins.

A Vallbona de les Monges, visita la comunitat cistercenca del monestir i dina amb ella.

Dilluns 5

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup de pelegrins.

Rep visites.

Dimarts 6

A la Catedral, celebra la missa de la solemnitat de l'Epifania del Senyor, en la qual participa un grup de pelegrins africans.

Dimecres 7

A l'església parroquial de Sant Ramon de Penyafort de Masllorenc, presideix l'eucaristia amb motiu de la inauguració de les obres de rehabilitació del campanar i de diverses dependències parroquials. Posteriorment participa en el dinar de germanor.

Dijous 8

Rep visites.

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup de pelegrins.

Divendres 9

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup de pelegrins.

A la seu de la Diputació de Tarragona, manté una entrevista amb el President.

Rep visites.

A la Catedral, al vespre, presideix el concert vetllada amb lectura de les actes martirials de sant Fructuós i música de l'oratori *Pontifical de Flames*.

Dissabte 10

A la Catedral, celebra la missa jubilar. Hi participa un grup de pelegrins, un grup dels exercicis espirituals de Barcelona, la Parròquia de Sant Joan Baptista de Sant Joan Despí, la Parròquia de Santa Maria Reina de Barcelona, la Unió de Religiosos de Catalunya i el grup de postcomunió de l'arxiprestat del Tarragonès Llevant.

Posteriorment dina al complex educatiu La Salle de Tarragona amb els religiosos de la URC.

A l'església parroquial de Santa Maria de Solivella, celebra l'eucaristia i confereix el sagrament de la confirmació a un grup de joves.

Diumenge 11

A la capella del palau arquebisbal, celebra l'eucaristia, que es retransmet en directe per Radio María.

Dilluns 12

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup de pelegrins.

Rep visites.

Presideix la reunió de la comissió de seguiment de l'Any Jubilar de Sant Fructuós.

Dimarts 13

A la casa de l'arquebisbat, presideix la reunió del Consell Episcopal.

A l'església parroquial de Sant Jaume Apòstol d'Arbeca, presideix les exèquies per Mn. Jaume Ciurana Sans.

Dimecres 14

Al palau arquebisbal, és entrevistat per Tarragona Ràdio.

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup de pelegrins.

A Barcelona, es reuneix amb els delegats d'ensenyament de les diòcesis amb seu a Catalunya.

Al palau arquebisbal, presideix el grup que desenvolupa un projecte cultural de l'Arquebisbat per al diàleg amb la societat i la fe.

Dijous 15

Al palau arquebisbal, és entrevistat per *Més Tarragona*.

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup d'alumnes de 4t d'ESO de la Divina Misericòrdia de Mataró.

Rep visites.

A Barcelona, a la Facultat de Teologia de Catalunya, participa en una roda de premsa per presentar l'oratori *Pau i Fructuós*.

A continuació, a la seu de la Cadena COPE Catalunya a Barcelona, és entrevistat per al programa El Mirall.

Divendres 16

Rep visites.

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup d'alumnes d'ESO i BAT del Col·legi Can Joliu de l'Arboç, i un grup d'alumnes de l'IES Algarb d'Eivissa.

Amb els directius del Centre Català de Solidaritat, visita les noves instal·lacions a la casa dels carmelites descalços de Tarragona.

A la sala d'actes de l'Ateneu, presideix l'acte d'inauguració de l'exposició retrospectiva amb motiu dels 250 anys dels Armats de la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la presentació de les *Cobles als Armats de la Sang*, obra de Joan Rossell, amb dibuixos de Josep M. Virgili i editades pels Gogistes Tarragonins.

Dissabte 17

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participen pelegrins de la Parròquia de Sant Josep i Sant Valentí de Terrassa, de l'Orde del Sant Sepulcre, alumnes de 4t d'EPRI de Viaró, el grup Oració i Amistat de Barcelona, l'Orde Franciscà Seglar de Catalunya, l'arxiprestat Rambles-Poble Sec de Barcelona, famílies de la parròquia de Sant Joan Baptista de Sant Joan Despí de Barcelona, de Martorell i de Tarragona, i alumnes de l'IES Algarb d'Eivissa.

Participa en el sopar amb els membres de l'Associació Cultural Sant Fructuós.

Diumenge 18

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup de pelegrins.

A l'església prioral de Sant Pere de Reus, celebra l'eucaristia i confereix l'ordenació diaconal al seminarista Enric Mateu Usach i al laic amb missió pastoral Antoni Rosario Jové.

Dilluns 19

A la capella del palau arquebisbal, celebra l'eucaristia per als periodistes amb motiu de la festa del seu patró, sant Francesc de Sales. Després, al mateix palau arquebisbal, presideix l'esmorzar amb els periodistes i posterior roda de premsa amb motiu dels actes de clausura de l'Any Jubilar.

Rep visites.

A la Diputació de Tarragona, fa la presentació de la reedició del llibre *Retaula de l'altar major. Catedral de Tarragona*, reeditat pel Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya de la demarcació de Tarragona.

Dimarts 20

A la casa de l'arquebisbat, presideix la reunió del Consell Episcopal.

Al monestir de les monges mínimes de Valls, celebra l'eucaristia i presideix la professió solemne d'una germana.

Dimecres 21

Al palau episcopal, fa la presentació a la premsa, acompanyat del bisbe d'Urgell, secretari de la CET, del nou document dels bisbes de la Tarraconense: «Pau, Apòstol del nostre poble.»

A l'amfiteatre, presideix l'eucaristia en la solemnitat de sant Fructuós, sant Auguri i sant Eulogi, acompanyat dels bisbes i dels preveres i diaques assistents en la trobada interdiocesana del clergat de les diòcesis amb seu a Catalunya.

A continuació, al Col·legi de Santa Teresa de Jesús, assisteix al dinar de germanor.

Al vespre, a l'església parroquial de Sant Joan Baptista de Valls, assisteix a l'estrena de l'oratori *Pau i Fructuós*.

Dijous 22

A la Catedral, celebra la missa jubilar. Hi participa un grup de l'Associació Egeiro.

Divendres 23

A la Catedral, celebra l'eucaristia en honor del patró del Col·legi Sant Pau Apòstol de Tarragona. Hi participen els alumnes.

A Barcelona, rep, juntament amb els membres de la missió pontifícia, l'enviat especial del Sant Pare per als actes de clausura de l'Any Jubilar, el cardenal Julián Herranz.

A la tarda, juntament amb el Cardenal, assisteixen a la recepció oficial que li ofereix l'Ajuntament de Tarragona i a la posterior roda de premsa.

A l'auditori de Caixa Tarragona, assisteix a la conferència que ofereix el cardenal Herranz amb el títol «Benet XVI, un modern pare de l'Església».

Al vespre, a l'església prioral de Sant Pere Apòstol de Reus, assisteix a la representació de l'oratori *Pau i Fructuós*.

Dissabte 24

A la Catedral, celebra la missa jubilar, en la qual participa un grup de pelegrins.

A la tarda, rep el Sr. Nunci que arriba per a la clausura de l'Any Jubilar.

Al vespre, a la Catedral, assisteix a la representació de l'oratori *Pau i Fructuós*, al final del qual anuncia a l'autor de la música, Mons. Valentí Miserachs, que li confereix el títol de canonge honorari de la Catedral, i rep de les seves mans les partitures originals de l'Oratori.

Diumenge 25

Al palau episcopal, rep el president de la Generalitat i les personalitats de la comissió institucional de l'Any Jubilar que assisteixen al dinar protocol·lari que l'arquebisbe ofereix amb motiu de la presència del Sr. Cardenal i del Nunci apostòlic.

A la Catedral, se celebra la solemne missa pontifical de clausura de l'Any Jubilar que commemora el 1750 aniversari del martiri de sant Fructuós, bisbe, i sant Auguri i sant Eulogi, diaques, presidida pel cardenal Herranz, enviat especial del Sant Pare. Hi són presents el cardenal de

Barcelona, els bisbes de Solsona, Vic i Tortosa, així com els pares abats de Montserrat i de Poblet.

A continuació, al palau arquebisbal, ofereix la recepció oficial a les autoritats eclesiàstiques i civils.

Dilluns 26

Concelebra l'eucaristia amb el cardenal Herranz i després l'acompanya a Barcelona.

Rep visites.

A la tarda visita els nous locals de la Parròquia de Sant Francesc d'Assís de Tarragona.

Dimarts 27

A la casa de l'arquebisbat, presideix la reunió del Consell Episcopal.

Rep visites.

Al saló de plens de l'Ajuntament de Tarragona, assisteix a la presentació de la revista *Ars Sacra*, que dedica un número de la revista a la Catedral Metropolitana de Tarragona.

A la Residència Sacerdotal Sant Fructuós de Tarragona, comparteix el sopar amb els delegats de missions dels bisbats amb seu a Catalunya i Balears.

Dimecres 28

A la casa d'exercicis de Castelldeusa, dins les Jornades de Qüestions Pastorals centrades en la figura de sant Pau, imparteix una de les ponències.

A l'església parroquial de Santa Maria de Falset, celebra l'eucaristia exequial pel pare de Mn. Joan Àguila.

Rep visites.

Dijous 29

Rep visites.

Al santuari de la Mare de Déu de Loreto de Tarragona, presideix la reunió dels arxiprestos.

A la seu del Centre Cultural Aragonès de Tarragona, imparteix una conferència amb motiu de la festa de sant Valeri. Posteriorment, a l'església parroquial de Sant Joan Baptista, celebra l'eucaristia *baturra*.

Divendres 30

Acompanyat del Vicari General, visita la seu del Seminari del Poble de Déu a Camprodon.

Dissabte 31

Rep visites.

Al Seminari Pontifici de Tarragona, imparteix una xerrada als seminaristes de Tarragona. Dina amb ells i amb l'equip rector.

Secretaria General i Cancelleria

NOMENAMENTS

del mes de gener de 2009

El Sr. Arquebisbe, Dr. Jaume Pujol Balcells, ha signat durant el mes de gener de 2009 els següents nomenaments:

18/01/2009 Mn. Enric Mateu i Usach, diaca adscrit a les parròquies de Sant Pere Apòstol i de la Puríssima Sang de Reus.

Mn. Antonio Rosario Jové, diaca adscrit a les parròquies de Sant Llorenç de Gratallops, Sant Miquel Arcàngel de Torroja del Priorat i Santa Llúcia de la Vilella Alta, i de l'església de la Mare de Déu de la Mercè d'Escaladei.

27/01/2009 Mn. Miquel Barbarà Anglès, membre del Consell Presbiteral per raó del càrrec (degà del Capítol Catedral).

CONVOCATÒRIA

a la 14a Reunió d'arxiprestos

A l'atenció dels arxiprestos.

Déu vos guard,

El Sr. Arquebisbe, Dr. Jaume Pujol Balcells, convoca els arxiprestos a una reunió per al proper dia 29 de gener, dijous, a la residència dels PP. Rogacionistes del santuari de Loreto de Tarragona.

ORDRE DE LA REUNIÓ

10.00: Pregària de tèrcia

A continuació, treball.

12.00 descans

14.00 dinar i llevant taula

TEMES A TRACTAR

1. Lectura i aprovació, si s'escau, de l'acta de la reunió anterior.
2. *Agrupacions de parròquies*. Comentari, entre tots els presents, sobre la comunicació del Consell Episcopal de 16 de desembre de 2008 a

propòsit d'aquest tema, la qual es fa ressò de les principals intervencions i suggeriments presentats pels rectors de parròquies agrupades en la reunió de 4 de desembre de 2008.

3. *Any de Sant Pau.* Després de l'Any Jubilar de Sant Fructuós, d'àmbit diocesà, el dia 25 de gener, en què se'n fa la clausura, celebrem la solemnitat de la Conversió de Sant Pau, la memòria de la qual, aquest any, és objecte d'especial commemoració a tota l'Església. I la nostra Església diocesana, que s'honora amb la tradició del seu origen paulí, caldrà que hi faci aquella atenció que hi escau.

A la reunió es veurà, entre tots els presents, la manera d'aplicar aquelles iniciatives que ha determinat el Sr. Arquebisbe, entre les que han estat proposades des de les diferents instàncies diocesanes.

4. *Any Jubilar de Sant Fructuós.* Ja haurà acabat el dia de la reunió. Tanmateix, al llarg del seu itinerari, sovint s'ha constatat que algunes de les iniciatives que s'anaven presentant oferien possibilitats que calia no desaproveitar en l'acció pastoral de cara al futur. Si no es fes, fins podria semblar que l'Any Jubilar ha estat una realitat diocesana «al marge», és a dir, desconnectada de la pastoral ordinària, quan en realitat s'ha procurat que servís per donar impuls i oferir iniciatives a l'esforç que forma part de l'acció ordinària.

A la reunió caldrà indicar, entre tots, quines són aquestes possibles accions que convé no deixar passar, i com se'ls podrà donar continuïtat.

5. Informacions del Sr. Arquebisbe.

6. Torn obert de paraules.

Moderador: Mn. Santi Soro.

Joaquim Claver Caselles, pvre.
Secretari general i canceller

Tarragona, 14 de gener de 2009

COMUNICAT

de la reunió n. 145 del Consell Episcopal

En la reunió n. 145, tinguda el dia 13 de gener de 2009, el Consell Episcopal, presidit pel Sr. Arquebisbe, ha tractat els temes i ha pres les determinacions que segueixen:

- *Pau, apòstol del nostre poble*, document dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense en ocasió de l'Any Jubilar de Sant Pau per commemorar el bimil·lenari del seu naixement.

- Pròxima convocatòria de la reunió d'arxiprestos.
- Pròxima convocatòria de delegats i directors de Secretariat.
- Delegació diocesana de pastoral familiar, amb la participació del delegat, el diaca Mn. Estanislau Figuerola.
- Proposta de temes per a la propera assemblea general del Sínode de Bisbes de l'Església catòlica.
- Previsions per a la jornada interdiocesana de preveres i diaques de les diòcesis amb seu a Catalunya, el dia 21 de gener, a Tarragona.
- Previsions en relació amb la clausura de l'Any Jubilar de sant Fructuós, bisbe, i els seus diaques sant Auguri i sant Eulogi, diaques, el dia 25 de gener.
- Assumptes relacionats amb el govern ordinari de l'arxidiòcesi.

Tarragona, 13 de gener de 2009

COMUNICAT

de la reunió n. 146 del Consell Episcopal

En la reunió n. 146, tinguda el dia 20 de gener de 2009, el Consell Episcopal, presidit pel Sr. Arquebisbe, ha tractat els temes i ha pres les determinacions que segueixen:

- La recent ordenació diaconal del seminarista Enric Mateu Usach i del laic amb missió pastoral Antonio Rosario Jové.
- La jornada interdiocesana jubilar de preveres i diaques de les diòcesis amb seu a Catalunya, el dia 21 de gener, en el 1750 aniversari del martiri de sant Fructuós, bisbe de Tarragona, i de sant Auguri i sant Eulogi, diaques.
- La jornada de clausura de l'Any Jubilar de Sant Fructuós, en la solemnitat de la Conversió de Sant Pau, el dia 25 de gener.
- El Secretariat diocesà de laics amb missió pastoral, amb la participació de la seva directora, Sra. Rosa M. Sánchez Cornadó, la qual ha presentat ordenadament els objectius d'aquest organisme, el projectes i les dificultats. Aquesta participació s'inscriu en el torn de contactes del Consell Episcopal amb els responsables dels diferents organismes diocesans.
- L'Any de Sant Pau i les propostes presentades pels organismes diocesans per tal de motivar l'interès per l'Apòstol i els seus escrits en ocasió del bimil·lenari del seu naixement.
- Temes referits al govern ordinari de l'arxidiòcesi.

Tarragona, 20 de gener de 2009

COMUNICAT

de la reunió n. 147 del Consell Episcopal

En la reunió n. 147, tinguda el dia 27 de gener de 2009, el Consell Episcopal, presidit pel Sr. Arquebisbe, ha tractat els temes i ha pres les determinacions que segueixen:

- Repàs i valoració dels darrers actes de l'Any Jubilar: la concelebració eucarística a l'amfiteatre el mateix dia 21 de gener; l'oratori *Pau i Fructuós* (interpretat a l'església parroquial de Sant Joan Baptista de Valls, a l'església prioral de Sant Pere Apòstol de Reus i a la Catedral); la clausura a la Catedral, presidida pel cardenal Julián Herranz, enviat especial del Papa. El missatge del Papa al Sr. Arquebisbe en ocasió de l'Any Jubilar.
- Confirmació en el càrrec del recentment elegit degà del Capítol Catedral: Mn. Miquel Barbarà Anglès.
- Agraïment a la Fundació Santa Tecla per la seva gestió en relació amb els espais de l'antic convent de Sant Antoni, que continuaran com a propietat dels caputxins al servei de l'activitat pastoral de l'església de sant Antoni de Pàdua, dels quals té cura l'Arquebisbat.
- Propostes per a la formació dels laics i la seva preparació al servei de l'acció pastoral.
- L'Any de Sant Pau a l'arxidiòcesi fins a la celebració de la seva clausura (28 de juny de 2009).
- Pròxima reunió dels arxiprestos.
- Diversos temes referits al govern ordinari de l'arxidiòcesi.

Tarragona, 27 de gener de 2009

COMUNICAT

de la reunió n. 14 de la Reunió d'arxiprestos

El dia 29 de gener, sota la presidència del Sr. Arquebisbe, s'ha reunit el Consell Episcopal amb els arxiprestos a la residència dels pares rogacionistes del santuari de la Mare de Déu de Loreto de Tarragona. La reunió ha començat a les 10 del matí amb la pregària de tèrcia. S'hi han tractat els següents temes:

— AGRUPACIONS DE PARRÒQUIES

El Vicari General ha introduït el tema amb un comentari sobre l'escrit del Consell Episcopal, de 16 de desembre de 2008, que fa referència als temes tractats a la reunió de rectors d'agrupacions de parròquies, de 4 de desembre de 2008. En les seves intervencions els arxiprestos han

incidit sobre alguns continguts del referit document, tot constatant que, a la pràctica, molts preveres tenen encomanades dues o més parròquies, encara que de fet aquestes no coincideixen amb cap de les agrupacions definides com a tals en el mapa diocesà que va ser aprovat.

— ANY JUBILAR DE SANT FRUCTUÓS

El Sr. Arquebisbe ha fet un balanç de l'Any Jubilar de Sant Fructuós, clausurat el passat dia 25 de gener. S'ha referit a aquells fruits que es poden valorar i quantificar, a part d'aquells aspectes més personals que només Déu nostre Senyor coneix.

El diàleg s'ha orientat cap a la proposta d'iniciatives per donar continuïtat a aquells esforços d'aquest Any Jubilar que poden ajudar al treball pastoral ordinari: tants materials que poden contribuir a perpetuar i divulgar encara més el testimoni dels protomàrtirs de la nostra arxidiòcesi; tantes accions que han permès un contacte, baldament sigui ocasional, de la nostra Església amb alguns col·lectius que, tot i que educats en la fe catòlica, un cop emigrats del seu país no els resulta fàcil integrar-se a la comunitat catòlica del lloc on actualment viuen.

Els presents han fet constar el seu agraïment a tantes persones que voluntàriament han col·laborat de maneres ben variades en les tasques d'aquest Any Jubilar.

Semblantment han manifestat la seva satisfacció per la resposta de tants cristians de la nostra arxidiòcesi a les múltiples invitacions que s'han fet en aquest Any Jubilar. Assenyaladament s'ha fet referència a la jornada diocesana del 26 d'octubre, en què es va fer un reconeixement dels sants i santes, beats i beates que són venerats a l'arxidiòcesi (poblacions, parròquies i ordes religiosos) i d'aquells testimonis de Jesús que van donar la vida per ell en la persecució religiosa de 1936-1939 i que som a l'espera que siguin reconeguts com a màrtirs per l'Autoritat de l'Església.

— ANY DE SANT PAU

El Secretari General ha fet una presentació de les accions i iniciatives que el Sr. Arquebisbe amb el Consell Episcopal ha escollit, a partir de les propostes que s'han anat suggerint des de fa temps, per donar contingut a l'Any de Sant Pau convocat pel papa Benet XVI, que acabarà el dia 29 de juny d'enguany, i que la nostra arxidiòcesi clourà solemnement la vigília, el diumenge dia 28 de juny.

Tot i la intensitat amb què s'ha celebrat l'Any de Sant Fructuós, la nostra arxidiòcesi, que conserva la venerable tradició del seu origen paulí, no pot deixar de sumar-se a aquesta celebració convocada pel papa Benet XVI per a tota l'Església en ocasió del bimil·lenari del naixement de l'Apòstol.

Pròximament el Sr. Arquebisbe presentarà en un escrit aquestes propostes que avui han estat estudiades.

Tarragona, 29 de gener de 2009

COMUNICACIÓ

referent als llibres de registre sacramentals i els apòstates

ELS LLIBRES DE REGISTRE SACRAMENTAL VISTOS DES DE LA LLEI CIVIL

Als rectors parroquials

Segons sentència del Tribunal Suprem, de 19 de setembre i de 14 d'octubre de 2008, els llibres de baptisme, confirmació i matrimoni no són *fitxers de dades personals* a efectes d'aplicació de la Llei orgànica de protecció de dades. Resten, per tant, fora de l'aplicació de la referida Llei. Són llibres de *registre*, és a dir, que registren determinats actes de la vida d'una persona (com l'arxiu d'una escola, que conté el currículum acadèmic dels alumnes).

A la pràctica la sentència vol dir que el fet que una persona figuri en un llibre parroquial d'aquesta naturalesa com a receptor d'un sacrament en un moment determinat de la seva vida, no vol dir que actualment se l'hagi de considerar com a membre actiu de l'Església ni que se l'hagi de comptabilitzar com a catòlic des del punt de vista estadístic, que és el que preocupa a la majoria dels qui apostaten.

Primera conseqüència: l'existència dels referits llibres de registre d'actes sacramentals no s'ha de notificar a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, ja que resten fora de l'àmbit d'aplicació de la referida Llei.

Segona conseqüència: el qui apostata de la fe no pot exigir, en virtut de cap llei civil, que sigui esborrada o suprimida la inscripció del respectiu acte sacramental del llibre parroquial corresponent. Que s'hagi d'anotar l'acte d'apostasia, si així es comunica des de Secretaria General de la cúria, al costat de la partida de baptisme és per norma interna de l'Església, no perquè hi obligui cap llei civil.

Tercera conseqüència: no procedeix fer còpia d'una partida de baptisme que dugui incorporada nota marginal d'apostasia.

Quarta conseqüència: el qui sol·licita per un acte formal d'apostasia la «baixa» de l'Església catòlica, ha de ser esborrat de llistes i bases de dades en què pogués figurar com a col·laborador, subscriptor d'alguna publicació, cotitzant... de la parròquia.

Joaquim Claver Caselles, pvre.

Secretari general i canceller

Tarragona, 9 de gener de 2009

Comunicació 149

CALENDARI D'ACTES *del mes de gener de 2009*

Dimarts 13

Reunió 145a del Consell Episcopal. Presideix el Sr. Arquebisbe.
Tramesa diocesana (212).

Dilluns 19

Celebració de la festa de sant Francesc de Sales, patró dels periodistes, a la casa de l'Arquebisbat. Després de la missa a la capella del palau arquebisbal s'ofereix una roda de premsa i un pica-pica.

Dimarts 20

Reunió 146a del Consell Episcopal. Presideix el Sr. Arquebisbe.

Dimecres 21

Solemnitat dels màrtirs sant Fructuós, bisbe, i sant Auguri i sant Eulogi, diaques, en el 1750 aniversari de la seva immolació.

Jornada interdiocesana jubilar de preveres i diaques de les diòcesis amb seu a Catalunya. Celebració eucarística a l'amfiteatre romà, que presideix el Sr. Arquebisbe de Tarragona, acompanyat dels altres bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, i concelebrada per uns 300 preveres i diaques. A continuació, a la Catedral, el Sr. Andreu Muñoz, director del Museu Bíblic, imparteix una conferència sobre la història de l'Església de Tarragona i l'evolució de l'espai sacre actualment ocupat per la Catedral, i en els seus orígens romans pel temple d'August i altres estances del fòrum provincial. Després del dinar, que té lloc al poliesportiu del col·legi de les Teresianes, molts dels participants visiten, uns Centelles i les basíliques paleocristianes, i altres, el Museu Bíblic.

Diumenge 25

Solemnitat de la Conversió de Sant Pau. Solemne missa de clausura de l'Any Jubilar presidida pel cardenal Julián Herranz, enviat especial del Papa, el qual envia un missatge al Sr. Arquebisbe de Tarragona, que és llegit pel Vicari General a l'inici de la celebració a la Catedral.

Dimarts 27

Reunió 147a del Consell Episcopal. Presideix el Sr. Arquebisbe.
Tramesa diocesana 213.

Dijous 29

Reunió 14a d'arxiprestos. Presideix el Sr. Arquebisbe.

Delegació diocesana d'apostolat seglar

Apostolat de l'Oració

CARTA

referent al material per a enguany

Benvolguts, Pau i Bé,

Són molts els Papes que han parlat de la devoció i el culte al Sagrat Cor de Jesús. Benet XVI ho ha fet en diverses ocasions, així l'1 de juny de 2008, en les seves paraules prèvies a la pregària de l'Àngelus va dir:

«Tothom necessita un “centre” per a la seva vida, una deu de veritat i de bondat a la qual recórrer davant la successió de les diferents situacions i en el cansament de la vida quotidiana. Cadascun de nosaltres, quan s'atura en silenci, necessita sentir no només el batec del seu cor, sinó, de manera més profunda, el batec d'una presència confiable, que es pot percebre amb els sentits de la fe i que, malgrat tot, és molt més real: la presència de Crist, cor del món. Us convido, per tant, a cadascun de vosaltres, a renovar en el mes de juny la seva devoció al Cor de Jesús. Un dels camins per a revitalitzar aquesta devoció al Cor de Jesús és valorar i practicar també la tradicional pregària d'ofertament del dia, i tenint present les intencions que proposo a tota l'Església.»

Una vegada més, l'APOR de Tarragona serveix el material i cartells com a suport de la pregària, que trobareu a la llibreria de l'Arquebisbat. També podeu comptar amb el nostre servei personal i per a més informació visitar la pàgina web www.apostleshishopofprayer.net.

Una afectuosa salutació en el cor de Jesús,

Josep Maria Alegret Bellmunt, pvre.

Director diocesà de l'APOR

Tarragona, gener de 2009

Delegació diocesana de pastoral social

Càritas Diocesana

CARTA

referent a la celebració de la Jornada Mundial de les Migracions

Benvolguts en Crist,

Em plau informar-vos, a través d'aquesta carta, de la celebració de la Jornada Mundial Anual de les Migracions, que tindrà lloc el proper 18

de gener de 2009 sota el lema «En temps de crisi, comunitats fraterne». Aquesta data ha de suposar una crida davant aquest fenomen social que, tot i la crisi i el suposat retorn als seus països d'alguns immigrants, esdevé de primer ordre.

Des de Càritas Diocesana de Tarragona animem les comunitats cristianes i les organitzacions d'Església per tal que, en aquesta jornada de sensibilització, reflexionem amb el propòsit d'ajudar les persones immigrades i fem que se sentin acollides i integrades en la seva nova família que és la nostra Església, formant part de les nostres comunitats, fent-les més riques en valors espirituals, i per què no, també culturals.

Rebeu una cordial salutació, amb el desig d'un feliç 2009.

Montserrat Penco Vidal
Responsable de Comunicació i Sensibilització
Càritas Diocesana de Tarragona

Tarragona, 9 de gener de 2009

Delegació diocesana de vida consagrada

CARTA

referent a la Jornada Mundial de la Vida Consagrada

Benvolguts: Pau i Bé,

Us faig arribar els cartells de la Jornada Mundial de la Vida Consagrada que se celebra el dia 2 de febrer, festa de la Presentació del Senyor. A més de col·locar el cartell us demano que en la vostra pregària personal i en la celebració de l'eucaristia pregueu i exhorteu a pregar perquè el Senyor ens concedeixi el do de noves vocacions a la vida consagrada. Us adjunto també unes pregàries per afegir-les a la pregària universal.

El lema de la Jornada d'aquest any és «Si la teva vida és Crist, manifesta'l. Els consagrats testimonis de l'amor de Déu en el món». Com us haureu adonat és un lema inspirat en sant Pau (Flp 1,21). La seva vida va ser una entrega total i apassionada a anunciar l'evangeli arreu on va anar; i a la nostra tenim arrels paulines. Aquest és l'ideal de la vida consagrada, tant de l'apostòlica, com de la contemplativa, com de l'ermítica o de les noves formes de vida consagrada que neixen en l'Església. En sant Pau trobem aquest perfil de la persona que va dedicar la seva vida, sense reservar-se res. Amb la gràcia de Crist en tenia prou, la resta no valia res.

Tot i que la Jornada, com se sap, és el dia 2, els religiosos i religioses de la nostra Església de Tarragona ho celebrarem junts al voltant del nostre

pastor l'arquebisbe Jaume, el diumenge dia 1 de febrer a les 11 del matí a la Catedral.

A les comunitats de consagrats i consagrades us demano de manera especial que «solemnitzeu» la Jornada en els llocs on sou presents i allà on celebren l'eucaristia. Preguem tots perquè el Senyor ens faci assenyats i arrauiats al servei de l'evangeli en l'Església a la qual servim.

Pere Cardona, ofmcap.

Delegat diocesà per a la vida consagrada

Tarragona, 14 de gener de 2009

ASSOCIACIÓ TARRACO MINUSVÀLIDS

Av. Catalunya, 32 (Passatge) - Tel. 977 22 12 14 - Tarragona

AL SERVEI DELS COL·LECTIUS DE DISCAPACITATS

EL NOSTRE FUTUR ESTÀ EN LA TEVA COL·LABORACIÓ

10.000€

BONA SORT

NO TEMAS IR DESPACIO, TEME NO AVANZAR

1,50 €

Serveis:

Microbusos - Tallers - Fàbriques

Cultura-Esport:

Biblioteca - Professors - Cursets
Atletisme - Natació - Bàsquet

Salut:

Centre mèdic - Rehabilitació -
Material ortopèdic

La nostra obra social surt dels beneficis de la venda del cupó, després de donar treball als minusvàlids

secció informativa

NECROLÒGICA

de Mn. Jaume Ciurana Sans, preve.

El dia 12 de gener de 2009 va morir mossèn Jaume Ciurana Sans, que en aquell moment era el prevere de més edat del presbiteri de l'arxidiòcesi. Nascut el 29 de novembre de 1911, enguany hauria complert 98 anys.

Les seves exèquies es van celebrar l'endemà, dia 13, a l'església parroquial de Sant Jaume Apòstol d'Arbeca. Van ser presidides pel Sr. Arquebisbe, Dr. Jaume Pujol Balcells, al qual acompanyava un gran nombre de preveres, amb la participació de molts feligresos de la Parròquia, de les parròquies que ell havia servit i d'altres persones, parents i amics seus. El mateix dia, al vespre, a l'església parroquial de Crist Rei de Reus, en la qual Mn. Ciurana estava adscrit des de l'any 1988, es va celebrar una missa en sufragi seu, que va presidir el Sr. Prior de Reus, mossèn Creu Saiz Ruiz.

Mn. Ciurana va ser capellà de la presó d'homes de Terrassa l'any 1932. El 1934 va ser nomenat vicari de la Parròquia de Sant Martí de Sant Martí de Maldà. L'any 1938 va ser capellà de la presó de dones de Sabadell. L'any 1940 va ser nomenat rector de les parròquies de Santa Maria de Fullella i Santa Maria de Tarrés. L'any 1944 va ser rector de la Parròquia de Santa Maria de Maldà fins el 1952, en què ho va ser de la Parròquia de Santa Maria de Sarraí, i a partir de 1953 va ser també capellà de la comunitat de clarisses de Montblanc. El 1959 va ser nomenat rector de la Parròquia de Santa Maria de Falset i capellà de la comunitat de carmelites de la capital del Priorat. Essent rector d'aquesta població, va ser director del Col·legi Sant Pau i de l'Escola Priorat de Falset. El 1984 va ser rector de la Parròquia de Sant Joan Evangelista de Porrera.

Com a teòleg censor i perit en història, va tenir un paper molt actiu en el procés diocesà de la causa de beatificació del testimoni de Jesucrist Marià Mullerat Soldevila i en la posterior divulgació del testimoniatge d'aquest servent de Déu, nascut a Santa Coloma de Queralt, casat i pare de quatre filles, assassinat *in odium fidei* en la persecució religiosa de 1936 a Arbeca, població d'on era metge.

Mn. Jaume Ciurana, germà d'un altre prevere ja difunt, Mn. Joan Ciurana, ha deixat un exemple d'esperit emprenedor, actiu i incansable.

Que reposi en la pau del Crist.

Secretaria General

Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya

NOTA DE PREMSA

sobre el nomenament del nou bisbe auxiliar de Barcelona

Al migdia del dia 28 de gener de 2009, la Santa Seu ha fet públic el nomenament de Mons. Sebastià Taltavull Anglada com a nou bisbe auxiliar de Barcelona.

Mons. Sebastià Taltavull Anglada va néixer a Ciutadella de Menorca (Illes Balears) el 28 de gener de 1948. És llicenciat en Teologia per la Facultat de Teologia de Catalunya i va ser ordenat prevere de la diòcesi de Menorca el 23 de setembre de 1972. A Menorca ha exercit diverses responsabilitats diocesanes, com a rector de parròquia, rector del Seminari diocesà i vicari general amb quatre bisbes diocesans. Així mateix, ha estat delegat diocesà de catequesi i ha col·laborat durant molts anys amb el Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears. Des de fa tres anys és el director del Secretariat de la Comissió Episcopal de Pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola i ha organitzat i participat en moltes jornades diocesanes de pastoral, de catequesi i de formació permanent de sacerdots i de laics.

L'ordenació episcopal de Mons. Sebastià Taltavull tindrà lloc properament, en data que s'anunciarà oportunament. El GIEC encomana a Déu el nou bisbe i li desitja fruits abundosos en la nova missió apostòlica que el Sant Pare li ha confiat.

Barcelona, 28 de gener de 2009

 <p>CASA TEIXIDORS DALMAU S.C.P.</p>	<p>RÈTOLS DE LLAUTÓ METACRILAT I LLUMINOSOS PLAQUES DE MATRÍCULA (a l'acte) SEGELLS DE CAUTXÚ (entrega ràpida) SENYALS DE TRÀNSIT I D'OBRES EXTINTORS SERIGRAFIA</p>
<p>Rambla Nova, 125 Tel. 977 21 91 57 - Fax 977 23 53 46 43001 TARRAGONA</p>	

Sant Pare

MISSATGE

amb motiu de la 17 Jornada Mundial del Malalt, l'11 de febrer de 2009

«L'ESGLÉSIA HA D'ESTAR PROPERA ALS NENS MALALTS I A LES SEVES FAMÍLIES»

Estimats germans i germanes,

La Jornada Mundial del Malalt, que se celebra el proper dia 11 de febrer, memòria litúrgica de la Mare de Déu de Lourdes, veurà com les comunitats diocesanes es reuneixen amb els seus bisbes en moments de pregària per a reflexionar i decidir iniciatives de sensibilització sobre la realitat del sofriment. L'Any Paulí que estem celebrant ofereix l'ocasió propícia per a aturar-nos a meditar amb l'apòstol Pau sobre el fet que «és cert que compartim abundantament els sofriments de Crist, però també, gràcies a ell, el consol que rebem és abundant» (2Co 1,5). La unió espiritual amb Lourdes ens fa tenir present, a més, la sol·licitud maternal de la Mare de Jesús pels germans del seu Fill «que encara peregrinen i es troben en perills i angoixes, fins que siguin conduïts a la pàtria benaurada» (*Lumen gentium*, 62).

Enguany la nostra atenció s'adreça particularment als nens, les criatures més febles i indefenses, i, entre aquests, als nens malalts i sofrents. Hi ha petits éssers humans que porten en el seu cos les conseqüències de malalties que els han causat minusvalidesa, i altres que lluiten amb mals avui encara incurables malgrat el progrés de la medicina i l'assistència de bons investigadors i professionals de la salut. Hi ha nens ferits en el seu cos i en la seva ànima com a conseqüència de conflictes i guerres, i d'altres que han estat víctimes de l'odi de persones adultes insensates. Hi ha «nens del carrer», privats del caliu d'una família i abandonats a ells mateixos, i menors profanats per persones abjectes que els violen la innocència, provocant-los una ferida psicològica que els marcarà per a la resta de les seves vides. No podem tampoc oblidar l'incalculable nombre de menors que moren a causa de la set, de la fam, de la manca d'assistència sanitària, així com també els petits exiliats i pròfugs de la seva terra amb els seus pares a la recerca de condicions de vida millors. De tots aquests nens s'eleva un crit de dolor silenciós que interpel·la la nostra consciència d'homes i de creients.

La comunitat cristiana, que no pot restar indiferent davant situacions tan dramàtiques, adverteix de l'imperiós deure que tenim d'intervenir. L'Església, de fet, com he escrit en l'encíclica *Deus caritas est*, «és la família de Déu en el món. En aquesta família no ha d'haver-hi ningú que sofreixi per manca del que és necessari» (25 b). Auguro, per tant, que també la Jornada Mundial del Malalt ofereixi l'oportunitat a les comunitats parroquials i diocesanes de prendre cada cop més consciència de ser «família de Déu», i les animi a fer perceptible als pobles, als barris i a les ciutats l'amor del Senyor, que demana «que precisament a l'Església mateixa com a família, cap dels seus membres no sofreixi perquè es troba en necessitat» (*ibid.*). El testimoni de la caritat forma part de la vida de cada comunitat cristiana. I des del principi l'Església ha traduït en gestos concrets els principis evangèlics, com

ho llegim en els Fets dels Apòstols. Avui, donades les noves situacions de l'assistència sanitària, s'adverteix la necessitat d'una col·laboració més estreta entre els professionals de la salut que treballen en les diferents institucions sanitàries i les comunitats eclesials presents en el seu territori. En aquesta perspectiva es confirma en tot el seu valor una institució relacionada amb la Santa Seu, com és l'Hospital Pediàtric Infant Jesús, que celebra aquest any els 140 anys de vida.

I encara més. Atès que el nen malalt pertany a una família que comparteix el seu sofriment sovint amb greus impediments i dificultats, les comunitats cristianes no poden deixar d'atendre també els nuclis familiars afectats per la malaltia d'un fill o d'una filla. Seguint l'exemple del Bon Samarità, cal que es bolquin envers les persones provades tan durament i els ofereixin el suport d'una solidaritat concreta. D'aquesta manera, l'acceptació i el fet de compartir el sofriment es tradueix en un suport útil a les famílies dels nens malalts, creant-los un clima de serenitat i d'esperança, i fent-los sentir que tenen al seu voltant una família més gran de germans i germanes en Crist. La compassió de Jesús pel plor de la vídua de Naïm (cf. Lc 7,11-17) i per la súplica de Jaire (cf. Lc 8,41-56) constitueixen, entre d'altres, alguns punts de referència per a aprendre a compartir els moments de pena física i moral de tantes famílies provades. Tot això pressuposa un amor desinteressat i generós, reflex i signe de l'amor misericordiós de Déu, que mai no abandona els seus fills en la prova, sinó que sempre els proporciona recursos de cor i d'intel·ligència admirables per a ser capaços d'afrontar adequadament les dificultats de la vida.

La dedicació quotidiana i el compromís incansable al servei dels nens malalts constitueixen un testimoni d'amor eloqüent per la vida humana, en particular per la vida del qui és feble i que en tot i per a tot depèn dels altres. Cal afirmar amb coratge la dignitat absoluta i suprema de tota vida humana. No canvia, amb el pas del temps, l'ensenyament que l'Església proclama incessantment: la vida humana és bella i ha de viure's en plenitud també quan és feble i està dins l'embolcall del misteri del sofriment. És vers Jesús crucificat, que hem de girar la nostra mirada: morint a la creu ha volgut compartir el dolor de tota la humanitat. En el seu sofriment per amor entreveiem una suprema coparticipació en les penes dels nens malalts i dels seus pares. El meu venerat predecessor Joan Pau II, que des de l'acceptació pacient del sofriment va oferir un exemple lluminós especialment a l'ocàs de la seva vida, va escriure: «Sobre la creu hi ha el 'Redemptor de l'home', l'Home de dolors, que ha assumit en si mateix els sofriments físics i morals dels homes de tots els temps, perquè en l'amor puguem trobar el sentit salvador del seu dolor i respostes vàlides a tots els seus interrogants» (*Salvifici doloris*, 31).

Vull aquí expressar el meu encoratjament i estimació a les organitzacions internacionals i nacionals que s'ocupen de l'atenció dels nens malalts, particularment en els països pobres, i amb generositat i abnegació ofereixen la seva contribució per assegurar-los atencions adequades i amoroses. Dirigeixo al mateix temps una crida urgent als responsables de les nacions perquè es potenciïn lleis i reglaments en favor dels nens malalts i de les seves famílies. Sempre, però encara més quan està en joc la vida dels nens, l'Església està disposada a oferir la seva cordial col·laboració en l'intent de transformar la civilització humana en «civilització de l'amor» (cf. *Salvifici doloris*, 30).

En conclusió, voldria manifestar la meva proximitat espiritual a tots vosaltres, estimats germans i germanes que esteu afectats per qualsevol malaltia. Dirigeixo una salutació afectuosa a tots els qui us assisteixen: als bisbes, als sacerdots, a les persones consagrades, als agents sanitaris, als voluntaris i a tots aquells que es dediquen amb amor a cuidar i a alleujar els sofriments de qui està lluitant amb la malaltia. Una salutació molt especial per a vosaltres, estimats nens malalts i sofrents: el Papa us abraça amb afecte paternal junt amb els vostres pares i familiars, i us assegura un record especial en la pregària, invitant-vos a confiar en l'ajuda maternal de la Immaculada Mare de Déu, que aquest Nadal passat hem contemplat un cop més mentre estreny amb alegria entre els braços el Fill de Déu fet infant. En invocar sobre vosaltres i sobre tots els malalts la protecció maternal de la Mare de Déu santa, Salut dels malalts, us imparteixo de cor a tots una especial benedicció apostòlica.

Benedictus pp. XVI

El Vaticà, 2 de febrer de 2009

MISSATGE

per a la Quaresma de 2009

«JESÚS DEJUNÀ QUARANTA DIES I QUARANTA NITS, I AL FINAL TENIA FAM.» (Mt 4,2)

Estimats germans i germanes,

En començar la Quaresma, un temps que és un camí de preparació espiritual més intens, la litúrgia ens torna a proposar tres pràctiques penitencials —la pregària, el dejuni i l'almoïna— a les quals la tradició bíblica cristiana dóna un gran valor, per a disposar-nos a celebrar millor la Pasqua i, d'aquesta manera, fer experiència del poder de Déu que, com escoltarem a la vetlla pasqual, «renta les culpes, fa innocents els caiguts, torna l'alegria als entristits, dissipa els odis, restableix la concòrdia, converteix les nacions» (Pregó pasqual). En el meu acostumat Missatge quaresmal, aquest any vull detenir-me a reflexionar especialment sobre el valor i el sentit del dejuni. En efecte, la Quaresma ens recorda els quaranta dies de dejuni que el Senyor va viure al desert abans de començar la seva missió pública. Llegim a l'evangeli: «Aleshores l'Esperit va conduir Jesús al desert perquè el diable el temptés. Jesús dejunà quaranta dies i quaranta nits, i al final tenia fam» (Mt 4,1-2). Com Moisès abans de rebre les taules de la Llei (cf. Ex 34,8), o Elies abans de trobar el Senyor a la muntanya de l'Horeb (cf. 1Re 19,8), Jesús, pregant i dejunant, es va preparar per a la seva missió, l'inici de la qual va ser un dur enfrontament amb el temptador.

Podem preguntar-nos quin valor i quin sentit té per a nosaltres, els cristians, privar-nos de quelcom que en si mateix seria bo i útil per al nostre aliment. Les Sagrades Escripcions i tota la tradició cristiana ensenyen que el dejuni és una gran ajuda per a evitar el pecat i tot el que hi indueix. Per això, en la història de la Salvació trobem en més d'una ocasió la invitació a dejunar. Ja a les primeres pàgines de la Sagrada Escripció el Senyor imposa a l'home que s'abstingui de menjar el fruit prohibit: «I li va donar aquest manament: "Pots menjar dels fruits

de tots els arbres del jardí. Però no mengis del fruit de l'arbre del coneixement del bé i del mal, perquè el dia que en mengis, tingues per cert que moriràs» (Gn 2,16-17). Comentant l'ordre divina, sant Basili observa que «el dejuni ja existia al paradís», i que «la primera ordre en aquest sentit va ser donada a Adam». Per tant, conclou: «El “no has de menjar” és, doncs, la llei del dejuni i de l'abstinència» (cf. *Sermo de jejuniis*: PG 31, 163, 98). Ja que el pecat i les seves conseqüències ens oprimeixen a tots, el dejuni se'ns ofereix com un mitjà per a recuperar l'amistat amb el Senyor. És el que va fer Esdres abans del seu viatge de tornada de l'exili a la Terra promesa, invitant el poble reunit a dejunar «per humiliar-nos» —va dir— «davant el nostre Déu» (8,21). El Totpoderós va escoltar la seva pregària i va assegurar el seu favor i la seva protecció. El mateix van fer els habitants de Nínive, que, sensibles a la crida de Jonàs al penediment, van proclamar, com a testimoniatge de la seva sinceritat, un dejuni dient: «Qui sap si Déu es repensarà, es calmarà el seu enuig i no morirem!» (3,9). També en aquesta ocasió Déu va veure les seves obres i els va perdonar.

En el Nou Testament Jesús indica la raó profunda del dejuni, estigmatitzant l'actitud dels fariseus, que observaven escrupolosament les prescripcions que imposava la llei, però el seu cor era lluny de Déu. El veritable dejuni, repeteix en una altra ocasió el Mestre diví, consisteix més aviat a complir la voluntat del Pare celestial, que «veu el que és amagat i t'ho recompensarà» (cf. Mt 6,18). Ell mateix ens dóna exemple en respondre a Satanàs, al final dels quaranta dies passats al desert, que «l'home no viu només de pa; viu de tota paraula que surt de la boca de Déu» (Mt 4,4). El veritable dejuni, per tant, té com a finalitat menjar l'«aliment autèntic», que és fer la voluntat del Pare (cf. Jn 4,34). Si, per tant, Adam va desobeir l'ordre del Senyor de no menjar de l'arbre del coneixement del bé i del mal, amb el dejuni el creient vol sotmetre's humilment a Déu, confiant en la seva bondat i misericòrdia.

La pràctica del dejuni està molt present en la primera comunitat cristiana (cf. Ac 13,3; 14,23; 2Co 6,5). També els pares de l'Església parlen de la força del dejuni, capaç de frenar el pecat, reprimir els desitjos del «vell Adam» i obrir en el cor del creient el camí cap a Déu. El dejuni és, a més, una pràctica recurrent i recomanada pels sants de totes les èpoques. Escriu sant Pere Crisòleg: «L'ànima de l'oració és el dejuni, i la vida del dejuni és la misericòrdia. [...] O sigui, que el qui prega cal que dejuni, i el qui dejuna cal que sigui misericordiós. El qui vulgui ser escoltat quan demana, que escolti ell també quan algú li prega alguna cosa; el qui no clou la seva oïda a la veu del suplicant s'obre per a ell mateix l'oïda de Déu» (*Sermo* 43: PL 52, 320, 332).

En els nostres dies, sembla que la pràctica del dejuni ha perdut una mica el seu valor espiritual i ha adquirit més aviat, en una cultura marcada per la recerca del benestar material, el valor d'una mesura terapèutica per a l'atenció del cos. Està clar que dejunar és bo per al benestar físic, però per als creients és, en primer lloc, una «teràpia» per a guarir tot el que els impedeix conformar-se a la voluntat de Déu. En la constitució apostòlica *Pœnitentini* de 1966, el servent de Déu Pau VI identificava la necessitat de situar el dejuni en el context de la crida de tot cristià a no «viure per a si mateix, sinó per a aquell que el va estimar i es va lliurar per ell, i a viure també per als germans» (cf. Cap. 1). La Quaresma podria ser una bona

ocasió per a reprendre les normes que hi ha en la citada Constitució apostòlica, valorant el significat autèntic i perenne d'aquesta antiga pràctica penitencial, que pot ajudar-nos a mortificar l'egoisme i a obrir el cor a l'amor de Déu i del proïme, manament primer i summe de la nova llei i compendi de tot l'evangeli (cf. Mt 22,34-40).

La pràctica fidel del dejuni contribueix, a més, a donar unitat a la persona, cos i ànima, ajudant-la a evitar el pecat i a créixer la intimitat amb el Senyor. Sant Agustí, que coneixia bé les seves inclinacions negatives i les definia com una «recargoladíssima i enredadíssima complicació de nusos» (*Confessions*, II, 10.18), en el seu tractat *La utilitat del dejuni*, escrivia: «Jo pateixo, és veritat, perquè ell em perdoni; jo em castigo perquè ell em socorri, perquè jo sigui agradable als seus ulls, per a assaborir la seva dolçor» (*Sermo* 400, 3, 3: PL 40, 708). Privar-se de l'aliment material que nodreix el cos facilita una disposició interior a escoltar Crist i a nodrir-se de la seva paraula de Salvació. Amb el dejuni i l'oració li permetem que vingui a sadollar la fam més pregona que experimentem en l'íntim del nostre cor: la fam i la set de Déu.

Al mateix temps, el dejuni ens ajuda a prendre consciència de la situació en què viuen molts dels nostres germans. En la seva Primera carta sant Joan ens posa en guàrdia: «Si algú que posseïx béns en aquest món veu el seu germà que passa necessitat i li tanca les entranyes, com pot habitar dintre d'ell l'amor de Déu?» (3,17). Dejunar per voluntat pròpia ens ajuda a conrear l'estil del Bon Samarità, que s'inclina i socorre el germà que pateix (cf. Enc. *Deus caritas est*, 15). En escollir lliurement privar-nos de quelcom per ajudar els altres, demostrem concretament que el proïme que passa dificultats no ens és estrany. Precisament per a mantenir viva aquesta actitud d'acollença i d'atenció envers els germans, animo les parròquies i la resta de comunitats a intensificar durant la Quaresma la pràctica del dejuni personal i comunitari, tenint cura així mateix de l'escolta de la paraula de Déu, de l'oració i de l'almoïna. Aquest va ser, des del principi, l'estil de la comunitat cristiana, on es feien col·lectes especials (cf. 2Co 8-9; Rm 15,25-27) i s'invitava els fidels a donar als pobres el que, gràcies al dejuni, s'havia recollit (cf. *Didascalía Ap.*, V, 20,18). També avui cal redescobrir aquesta pràctica i promoure-la, especialment durant el temps litúrgic quaresmal.

El que he dit mostra amb gran claredat que el dejuni representa una pràctica ascètica important, una arma espiritual per a lluitar contra qualsevol possible afecció desordenada a nosaltres mateixos. Privar-nos per voluntat pròpia del plaer de l'aliment i d'altres béns materials, ajuda el deixeble de Crist a controlar els apetits de la naturalesa debilitada pel pecat original, els efectes negatius dels quals afecten tota la personalitat humana. Oportunament, un antic himne litúrgic quaresmal exhorta: «Utamur ergo parcius, / verbis, cibis et potibus, / somno, iocis et arctius / perstemus in custòdia» 'Utilitzem de manera més sòbria les paraules, els aliments i les begudes, el son i els jocs, i restem vigilants, amb més atenció.'

Estimats germans i germanes, ben mirat, el dejuni té com a finalitat última ajudar-nos a cadascun de nosaltres, com escrivia el servent de Déu el papa Joan Pau II, a fer el do total d'un mateix a Déu (cf. Enc. *Veritatis splendor*, 21). Per tant, que a cada família i comunitat cristiana es valori la Quaresma per a allunyar tot el que distreu l'esperit i per intensificar el que alimenta l'ànima i l'obre a l'amor

de Déu i del proïme. Penso, especialment, en un major interès per la pregària, en la *lectio divina*, en el sagrament de la reconciliació i en la participació activa en l'eucaristia, sobretot en la santa missa dominical. Amb aquesta disposició interior entrem en el clima penitencial de la Quaresma. Que ens hi acompanyi la beata Mare de Déu, *Causa nostræ lætitiæ*, i ens sostingui en l'esforç per alliberar el nostre cor de l'esclavatge del pecat, perquè es converteixi cada cop més en «tabernacle vivent de Déu». Amb aquest desig, assegurant les meves pregàries perquè cada creient i cada comunitat eclesial recorri un profitós itinerari quaresmal, us imparteixo de cor a tots la benedicció apostòlica.

Benedictus pp XVI

Vaticà, 11 de desembre de 2008

Tarraconense

DOCUMENT

dels bisbes de Catalunya

PAU, APÒSTOL DEL NOSTRE POBLE

Per voluntat del papa Benet XVI, l'Església universal celebra un any jubilar paulí, des de la festa dels apòstols sant Pere i sant Pau del 2008 fins a la mateixa festa de l'any 2009. Aquest és un temps de gràcia que el Senyor ens dóna i en el qual creixerà l'escolta de l'evangeli de Jesús, llum i esperança del món. L'avinentesa de la celebració del Sínode de Bisbes dedicat a la *paraula de Déu en la vida i en la missió de l'Església*,¹ ha de contribuir encara més a fer d'aquest Any Paulí una ocasió per a la renovació espiritual i eclesial de les nostres deu diòcesis, desitjoses de seguir les petges de l'apòstol de les nacions. Jesús va davant nostre, i sant Pau, el gran seguidor del Resuscitat, ens assenyala el camí del Senyor i del seu evangeli. Volem, doncs, caminar amb el gran apòstol per les vies del món i pelegrinar espiritualment amb ell cap a Tars, Jerusalem i Roma, enduts per l'amor sobreabundant de Crist i per la pau de Déu «que sobrepassa tot el que podem entendre» (Fil 4,7).

Ho fem des d'una terra que, amb tota probabilitat, va acollir la predicació de Pau i que, posteriorment, fou regada per la sang del protomàrtir Fructuós, bisbe, i dels seus dos diaques, Auguri i Eulogi, autèntics atletes de Crist que van preferir perdre la vida per ell i així guanyar-la per sempre (cf. Mc 8,35). Fa uns dos mil anys del naixement terrenal de Pau, concretament a la ciutat de Tars de Cilícia, a l'actual Turquia, i fa mil set-cents cinquanta anys del naixement celestial —el *dies natalis*— de Fructuós i dels seus dos diaques, màrtirs a l'amfiteatre de la Tarragona romana el dia 21 de gener del 259. D'aquesta manera s'iniciava a la nostra terra una llarga corona de testimonis del Senyor Jesucrist, els quals, especialment els màrtirs del segle XX, són un dels fruits més esplèndids de la nostra Església, honor del poble català i model de tots els seus fills.

¹ XII Sínode dels Bisbes, 5 al 26 d'octubre de 2008.

La imatge de Pau com a comunicador de l'evangeli en circumstàncies difícils, personals i col·lectives, ens fa retornar a la reflexió que vam proposar en el nostre darrer document «Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb nou ardor».² Allí dièim que l'Església es troba en estat de missió i que avui és urgent de portar el missatge de Jesús a tots sense excepció, tant als qui estan adherits a la fe cristiana com als qui, en graus diversos, s'hi mostren propers, o bé com als qui n'estan apartats. Escrivíem: «¿Com serà possible [la missió] si no tornem de nou al cor mateix de l'evangeli, si no cultivem una actitud esperançada davant l'actual situació?».³ Per això oferim ara aquesta reflexió sobre l'extraordinària figura del missioner per excel·lència i apòstol ple d'esperança, sant Pau, aquell que invitava la comunitat de Roma a imitar el pare en la fe, Abraham, aquell que, «esperant contra tota esperança, va creure i va arribar a ser pare d'una multitud de pobles» (Rm 4,18).

1. Pau, una vida en Crist

La vida de Pau en Crist comença el dia en què, segons les seves mateixes paraules, «Déu em va revelar el seu Fill perquè jo l'anunciés als pagans» (Ga 1,16). Fins aleshores Pau era un home ple de zel per la seva religió, rigorós complidor de la Llei de Moisès com els altres fariseus, i que veia Jesús com una amenaça i un perill per a la religió jueva. Per això perseguia els seguidors del Natzarè, per impedir que cap jueu no abraqués la fe cristiana (cf. Fil 3,5-6). Però, sense saber-ho, Pau lluitava contra aquell que havia de ser la raó i el fonament de la seva vida. Jesús l'esperava al camí de Damasc. Aleshores, a prop de la capital de Síria, el perseguidor es va convertir en predicador, l'enemic en amic, l'home encegat per l'odi esdevingué un home il·luminat per l'amor.

Les paraules de Jesús van arribar al cor de Pau: «Saule, Saule, per què em persegueixes?» (Ac 9,4; 22,7; 26,14). Jesús cridava el futur apòstol amb el nom que li havien posat els seus pares, el nom de Saül (Saule, en grec), el primer rei d'Israel, de la tribu de Benjamí, com Pau mateix. Llavors, el futur apòstol, il·luminat per una llum potent, tocat per la gràcia de Déu, va caure a terra. L'home vell havia mort. Pau, a Damasc, va canviar radicalment la seva vida perquè va acollir la llum divina, perquè no va refusar la paraula de Jesús que el sotraguejava interiorment i que el convidava a entrar a la ciutat de Damasc, no amb l'orgull del perseguidor sinó amb la humilitat del deixeble. Quan va recobrar la vista, hi veia amb els ulls de la fe. Així ho expressarà en la Carta als Romans: «Per la fe en Jesucrist, Déu dóna la seva justícia a tots els qui creuen, sense fer cap distinció [...]. Els fa justos purament per gràcia, en virtut de la redempció realitzada per Jesucrist» (Rm 3,22-24). Pau entra a Damasc i és batejat. Allí comença la seva història d'amistat amb el Senyor, que creixerà i s'enfortirà fins al final. A partir d'ara, començava a viure l'home nou: «Vosaltres [...] us heu despulat de l'home vell i de les seves obres i us heu revestit de l'home nou, que es va renovant a imatge del seu creador» (Col 3,9-10).

En el cor de Pau, la pràctica de la Llei i de les seves prescripcions minucioses ha deixat pas a un nou coneixement, el coneixement de Crist. Ell és qui dóna la

² Els Bisbes de Catalunya, «Creure en l'Evangeli i anunciar-lo amb nou ardor», Claret, Barcelona, 2007.

³ *Ibidem*, n. 5.

plenitud i el sentit a l'antic fariseu. La vida de Pau tindrà, des d'ara, un sol nom: Jesús, el Senyor.

A la Carta als Gàlates Pau explica, amb passió i convenciment, que ha estat salvat per la gràcia de Déu, pel pur amor gratuït de Déu. Ell es considera mort a la Llei, és a dir, pensa que la llei de Moisès ha deixat de ser el centre de la seva vida. I llavors —afirma amb una expressió pròpia d'un místic— va començar a viure «crucificat amb Crist» (2,19). La unió de Pau amb Jesús ha estat talment profunda que ha passat fins i tot pel sentiment de compartir la seva crucifixió. La seva vida no és seva, l'ha posada en mans de Jesús, el seu Senyor; o, més ben dit, ha deixat que Jesús entrés dintre seu i hi fes estada: «Ja no sóc jo qui visc; és Crist que viu en mi» (Ga 2,20).

Per què aquest abandó tan complet en mans del Crist? No serà que Pau renuncia a la seva llibertat? Ben al contrari, Pau actua tal com Jesús ha actuat, perquè ha estat transformat en Crist i és Crist qui l'habita. La seva vida ja no li pertany, perquè també Jesús ha decidit que la vida no li pertanyia i l'ha donada generosament: «El Fill de Déu [...] em va estimar i es va entregar ell mateix per mi» (Ga 2,20). Aquest és el punt de partença, la base sobre la qual Pau s'adhereix a Jesús. La mort en creu del Senyor ha estat un acte suprem d'amor, que l'Apòstol viu en primera persona. Certament, la mort de Crist porta la salvació a la humanitat sencera, ja que és per a tots i per a cadascú que Jesús ha donat la vida. Pau és un home agraït, i ell, que era tan gelós de les seves opcions personals com a fariseu, deixa de banda les precaucions dictades pel propi jo i afirma amb rotunditat: «Jesucrist es va apoderar de mi» (Fil 3,12). La fe de Pau és «l'impacte de l'amor de Déu en el seu cor i així aquesta fe és amor per Jesucrist».⁴

2. Pau, cridat a ser apòstol

La crida que Pau va rebre tenia una orientació precisa. Déu li va comunicar que la seva tasca seria anunciar Jesucrist, el Fill de Déu, als qui no eren jueus (cf. Ga 1,16). I ell va acollir aquest encàrrec amb tot el cor i amb tota l'ànima. La seva vida, viscuda en Crist i amb Crist, va ser un buidar-se a favor de l'evangeli com a enviat, herald a Orient i a Occident. Pau es va convertir en missatger d'un anunci: Jesucrist mort i ressuscitat. Per això, en les seves cartes, parla amb gran estima de la seva condició d'apòstol i considera que ell, per damunt de tot, és un «enviat» —això és el que vol dir la paraula *apòstol*.

La Carta als romans, la més densa de les que va escriure, comença amb una fórmula solemne: «Pau, servent de Jesucrist, cridat a ser apòstol, escollit per a anunciar l'evangeli de Déu» (1,1). Semblantment, la Carta als gàlates, un text combatiu i vigorós, s'inicia amb aquestes paraules: «Pau, apòstol, no de part dels homes ni per designació d'un home, sinó per obra de Jesucrist i de Déu Pare, que el va ressuscitar d'entre els morts» (1,1). Durant tota la vida, Pau té present i evoca la revelació de Damasc, aquell moment fundacional en què Jesús li va parlar, en què Déu li va voler revelar el seu Fill. Pau és apòstol no per opció o per mèrits propis sinó per la crida amorosa que ha rebut i que l'orienta a una missió precisa: «dur gent de tots els pobles a acceptar la fe» (Rm 1,5). Pau, un jueu convençut de les

⁴ Benet XVI, Homilia a la Basílica de Sant Pau Extramurs de Roma, 28 de juny de 2008.

fronteres ètniques i religioses d'Israel, canviarà absolutament la seva perspectiva. Serà apòstol d'Israel però sobretot l'apòstol de les nacions, aquell que, a imitació del servent del Senyor profetitzat pel profeta Isaïes, portarà la salvació a l'extrem de la terra (cf. Ac 13,47, que cita Is 49,6). Serà un apòstol que caminarà, delerós i diligent, pels camins del món com ho fan «els missatgers de bones noves» (Rm 10,15, que cita Is 52,7).

Tot plegat serà, però, el resultat del do rebut i acollit, un do que fructificarà abundantament en la vida de l'Apòstol. En un cert moment de la vida, quan Pau des d'Efes escriu als corintis, esmenta una antiga confessió de fe, que alguns anomenen «querigma de Damasc», ja que podia haver estat una de les primeres catequesis que Pau hauria rebut com a nou creient en Jesucrist: «Crist morí pels nostres pecats, com deien ja les Escripures, i fou sepultat; ressuscità el tercer dia, com deien ja les Escripures, i s'aparegué a Cefes i després als Dotze» (1Co 15,3-5). Els Dotze, amb Pere-Cefes al capdavant, són els testimonis oculars que, de manera ininterrompuda, han seguit Jesús durant gairebé tres anys i, després de la passió, han merescut de ser visitats per aquest com a Ressuscitat. Aquesta és la fe de l'Església, que Pau rep i transmet.

A continuació, però, Pau esmenta altres aparicions del Senyor ressuscitat (a cinc-cents germans, a Jaume, a tots els Apòstols), i afegeix: «Finalment, al darrer de tots, com a un que neix fora de temps, se'm va aparèixer també a mi» (1Co 15,8). Emergeix una vegada més l'experiència de Damasc, lluminosa i decisiva. Jesús va voler manifestar-se personalment al «més petit dels apòstols», aquell que havia perseguit l'Església de Déu (15,9). Pau es considera el menys digne de ser anomenat *apòstol* però, insisteix, «per gràcia de Déu sóc el que sóc» (15,10). Tanmateix, res no hauria estat possible sense l'amor del Senyor, sense la misericòrdia que va omplir aquell antic perseguidor, sense l'ajut constant que va rebre. Per això Pau evoca el Salm 116,10 i escriu: «Creiem, i per això parlem» (2Co 4,13). I encara: «Sé en qui he cregut» (2Tm 1,12). Pau ha anunciat sense defallir Jesucrist, Senyor, mort i ressuscitat, i per això es poden aplicar a la seva vida les paraules del Salm 19,5 que ell mateix cita a la Carta als Romans: «El seu anunci s'ha escampat a tota la terra, i les seves paraules, fins als límits del món» (Rm 10,18). Pau, l'apòstol, no posa límits a l'Evangeli, i potser per això la gràcia de Déu no posa límits a la seva activitat d'apòstol. En tota la Mediterrània, oriental i occidental, ha ressonat la paraula de l'Evangeli proclamada per l'apòstol de les nacions.

3. Pau, mestre dels pobles

Les cartes de Pau són documents preciosos que expressen el pensament i els sentiments, les alegries i les sol·licituds, els projectes i les lluites d'un home que mai no retrocedeix davant allò que ell considera la seva missió apostòlica. I, alhora, les seves cartes són una mena de radiografies acurades de les comunitats que ell ha fundat: unes comunitats engendrades per l'afecte i la constància, per les quals ell ha mostrat una cura paternal i maternal. L'Apòstol sempre ha estat disposat a sostenir i a esperonar, a advertir i a ensenyar. Pau és un mestre. Coneix la teologia jueva de la Llei i de l'Aliança, de les promeses i del Messies, coneix els patriarques i els profetes, ha estudiat les Escripures i ha sabut posar, amb tot aquest bagatge, les bases de la teologia cristiana. Pau està fascinat per Jesucrist,

el Fill de Déu enviat pel Pare, que mor perquè molts tinguin vida i que ressuscita perquè la seva glòria arribi als qui, en virtut de la fe, formen part amb ell «d'una multitud de germans» (Rm 8,29). El pensament de Pau sobre Jesucrist és vast i riquíssim, ja que és el centre del seu evangeli, plenitud i superació de la Llei antiga, i llum que resplendeix enmig de les tenebres. Els creients «som il·luminats amb el coneixement de la glòria de Déu, que brilla en el rostre de Crist» (2Co 4,6). La persona de Jesucrist, que és l'eix de la vida de Pau, serà igualment el centre de la seva teologia.

L'acció de Jesucrist en el món s'inscriu, però, en el dissenyi salvador de Déu. Pau remarca una vegada i una altra que «de Déu només n'hi ha un», i que aquest Déu, el Pare, és aquell «de qui tot prové i cap al qual caminem» (1Co 8,4.6). La salvació arrenca del Pare, font i terme de totes les coses, i el seu Fill, Jesucrist, col·labora amb ell en l'obra de la creació: per ell «tot existeix i també nosaltres existim» (8,6). Per tant, el Fill no està subordinat al Pare, com si fos un simple executor de les seves ordres. Jesús, com a Déu, és «el Senyor», aquell que té la sobirania i l'exerceix quan el món i l'ésser humà són creats. Tanmateix, aquesta sobirania no l'allunya de nosaltres. Ben al contrari, Pau ha entès meravellosament la saviesa de la creu, l'abaixament de Jesús, el qual, tot i ser «de condició divina», s'ha fet no res i ha pres «la condició d'esclau» (Fil 2,6-7). Més encara, Jesús «ha esdevingut semblant [no igual!] a un home pecador» perquè, amb la seva mort salvadora, quedés condemnat el pecat que hi ha en nosaltres i així el nostre pecat s'esborrés per sempre. Aquesta és la raó per la qual Déu ha enviat «el seu propi Fill» (Rm 8,3)! La salvació del món passa per la creu, per la feblesa del qui dóna la vida amb un amor excessiu i gairebé escandalós, absurd als ulls del món (cf 1Co 1,21-23).

A l'inici hi ha, doncs, un misteri d'amor que va emergint en el decurs de la història humana. Com ho recullen els himnes de la Carta als colossencs (1,13-20) i de la Carta als efesis (1,3-14), Déu ens ha escollit ja abans de la creació del món i ens ha donat la dignitat de fills, ens ha perdonat en virtut de la sang vessada de Jesús, ens ha concedit la saviesa que ens fa entendre el dissenyi diví i ha volgut unir-ho tot, reconciliant el cel i la terra i posant arreu una pau eterna. Aquest és el dissenyi que el Pare ha realitzat en Jesucrist, «imatge del Déu invisible [...], cap del cos, que és l'Església, [...] primogènit dels qui retornen d'entre els morts» (Col 1,15.18). No és estrany que, davant l'obra de Crist en el món, es produeixi una exclamació de reconeixement i d'alegria espiritual: «Per tot això jo m'agenollo davant el Pare, [...] i li prego [...] que sigueu capaços de comprendre [...] la profunditat de l'amor de Crist» (Ef 3,14-19). És aquesta mateixa convicció la que provoca l'exclamació que es troba al final de l'extraordinari capítol vuitè de la Carta als Romans: «¿Qui ens separarà de l'amor de Crist? ¿La tribulació, l'angoixa, la persecució, la fam, la nuesa, el perill, la mort violenta?... N'estic cert: [...] res no [...] ens podrà separar de l'amor de Déu que s'ha manifestat en Jesucrist, Senyor nostre» (Rm 8,35.38.39). En una paraula, Crist és «el dissenyi secret de Déu», el seu misteri (Col 2,2).

Ara bé, si res ni ningú no pot separar-nos de Crist, és gràcies a l'Esperit pel qual restem units a ell: l'Esperit «de Déu» o «de Crist» (Rm 8,9) habita en nosaltres. Ell és «l'hoste dolcíssim», tal com l'anomena la Seqüència litúrgica de la solemnitat

del dia de Pentecosta. Fa estada dins nostre i fa que respiri el nostre home interior, que creixi en fe i en amor, que sigui fill de l'esperança. L'Esperit és dinamisme i és coneixement interior, tan gran que Pau diu d'ell: «L'Esperit tot ho penetra, fins el més profund de Déu» (1Co 2,10). D'altra banda, l'Esperit esdevé company de la nostra pregària i ens mou, als qui som fills, a pronunciar la paraula més gran: «Abbà, Pare!» (Rm 8,15; Ga 4,6). Aquesta paraula és profundament alliberadora. El qui s'adreça a Déu dient-li *Pare*, no pot ser-ne mai esclau, tan sols pot ser fill. Què fariem si no tinguéssim Pare? De qui rebríem l'afecte i la força? Qui consolaria el nostre cor, trencat per la falta o esquinçat per la tristesa? Tan sols l'Esperit, hoste de l'ànima, pot sostenir la nostra feblesa en el moment decisiu de la pregària. Gràcies a la seva companyia i a la seva intercessió, la fredor es torna escalf i la duresa esdevé misericòrdia. Prega el qui es deixa guiar per l'Esperit. La seva pregària abraçarà el món sencer, i el goig espiritual es convertirà «en gemecs que no es poden expressar» (Rm 8,26).

4. Pau, pastor de l'Església

La imatge més pròpia que Pau ha escollit per a parlar de l'Església és la de cos de Crist: «Nosaltres, que som molts, units a Crist formem un sol cos i som membres els uns dels altres» (Rm 12,5). L'apòstol subratlla que l'Església és la comunitat d'aquells que es reuneixen en nom de Crist, l'aplec dels qui viuen la santedat de fills i l'amor de germans en la plenitud de l'Esperit. Per això, seguint el model d'Israel, Pau entén que dir *església* equival a dir *assemblea del Senyor*. En efecte, l'Església és «l'edifici que Déu construeix» (1Co 3,9), format per un poble d'homes i dones que, a diferència d'Israel, no pertanyen a cap ètnia determinada. L'Església és dels jueus i és dels qui no ho són. L'Església és formada per persones molt diverses pel que fa a l'origen, a la cultura i a l'estatus social, però aquesta diversitat no els impedeix de formar plegats un sol cos, del qual Crist és «el cap» (Col 1,18).

Alhora, els membres d'aquest cos es pertanyen «els uns als altres» (cf. Rm 12,5), és a dir, ni s'afirmen a si mateixos ni cauen en l'autosuficiència. Ben al contrari, viuen la relació mútua sabent que no han de tenir-se per més del que són: abandonen tota ambició i només els mesura el Senyor, «segons la mesura de la fe» que ell mateix els ha concedit (Rm 12,3). De fet, la unitat del cos humà recorda la unitat de l'Església, cos de Crist, que es forja a partir de la varietat i del caràcter específic dels membres que la formen. El cos humà té molts membres i, malgrat tot, «formen un sol cos». Igualment, explica Pau, «tots nosaltres, jueus i grecs, esclaus i lliures, hem estat batejats en un sol Esperit per a formar un sol cos, i tots hem rebut com a beguda un sol Esperit» (1Co 12,13). Allò que fa que l'Església sigui un cos, una realitat articulada i en expansió, és la seva vinculació al Crist. La cohesió i l'estimació provenen de l'evangeli de Jesús, i quan la vinculació al Crist creix i s'enforteix, aleshores la desconfiança es torna confiança i les separacions passen a ser residuals.

D'altra banda, l'Església és rica en dons i carismes. L'Esperit els promou i ell mateix en té cura perquè contribueixin a edificar la comunitat de deixebles del Ressuscitat. Els serveis, en la comunitat, són diversos, però tots ells recolzen en Jesús, el Senyor, que «no ha vingut a ser servit sinó a servir» (Mc 10,45). Moltes són les

obres prodigioses que enriqueixen la vida comunitària, però totes elles provenen d'un sol Déu, el Pare, que no deixa eixorca la seva Església. Escriu Pau: «Els dons són diversos, però l'Esperit és un de sol. Són diversos els serveis, però el Senyor és un de sol. Els miracles són diversos, però Déu és un de sol» (1Co 12,4-6). Una mirada retrospectiva cap als dos mil anys que portem de cristianisme mostra que els carismes i els serveis s'han manifestat de manera ordinària i extraordinària en l'Església de tots els temps. Parròquies, congregacions religioses, instituts de vida consagrada, moviments i noves comunitats han estat i són un camp fecund per al creixement del cos de Crist en un temps com el nostre, en què vivim de l'impuls rebut ran del concili Vaticà II, gran do de Déu a la seva Església, i, en les nostres diòcesis, també de l'embranchida que va suposar el concili provincial Tarraconense de 1995.

Pau és un fundador d'Esglésies, de les construïdes amb pedres vives, és a dir, amb persones que s'ofereixen «com una víctima viva, santa i agradable a Déu» (Rm 12,1). La seva passió com a pastor de les comunitats que funda i consolida a l'Àsia Menor (l'actual Turquia) i a Grècia, és que els seu membres siguin temples del Déu viu, temples de l'Esperit Sant, en els quals brillin la llum de la veritat i la justícia, i una vida santa, que és la pròpia dels fills de Déu (vg. 2Co 6,14-7,1). Per això, l'apòstol no s'està de mostrar la seva autoritat apostòlica, que ell posa al servei de l'evangeli i de la creu de Crist, l'únic motiu de glòria (vg. Ga 6,14). Amb delicadesa i amb fermesa, amb un gran sentit de paternitat, Pau porta al cor les seves comunitats i les encomana a l'amor del Senyor (vg. Fil 1,7). Voldria presentar-les a Crist santes i immaculades, aptes només per a fer el bé (vg. Efesis 5,27). Per a l'Apòstol, ser un membre de l'Església, el cos de Crist, és una manera d'estar en el món, de viure la proximitat amb els altres —els de lluny i els de prop—, d'ocupar-se i preocupar-se dels pobres i dels malalts —els de la pròpia comunitat, els de la pròpia ciutat, els del propi país i els d'arreu de la terra.

Ser sant és participar de la santedat de Déu, imitar-ne la manera d'actuar, entendre la mesura sense mesura de l'amor de Crist. La santedat es viu, doncs, en comunitat, l'un al costat de l'altre, no l'un ignorant l'altre o malparlant-ne o ferint-lo. La crida a la santedat demana la pregària per l'altre i amb l'altre, perquè el mateix Senyor va dir que seria enmig d'aquells que l'invoquessin plegats (vg. Mt 18,20). Pau reprèn i eixampla aquesta paraula de Jesús, i exhorta a pregar junts, «units amb tots els qui pertot arreu invoquen el nom del Senyor» (1Co 1,2). I és que la pregària de l'Església traspasa fronteres i agermana llengües i ètnies.

D'altra banda, l'Església és la casa de la Paraula⁵ i una gran tenda de fraternitat, viscuda primerament en el baptisme i l'eucaristia. Pel baptisme ens unim a Crist de manera personal, de manera que ell ve i habita dins nostre, com l'Amic que seu a la nostra taula (vg. Ap 3,20). A més, configurem la nostra vida a la seva, en la mesura que morim amb ell i ressuscitem amb ell, és a dir, en la mesura que emprenem una «nova vida» (Rm 6,4). I encara, la vida de felicitat que ara posseïm anticipa i prepara aquell moment en què «Déu serà tot en tots» (1Co 15,28). Per l'eucaristia entrem en comunió de vida amb el cos i la sang de Jesús, el Senyor (vg. 1Co 10,16). En la celebració eucarística es fa memòria de l'últim sopar, es

⁵ Missatge final del XII. Sínode dels Bisbes, 24 d'octubre de 2008, apartat III.

recapitula el misteri de la donació de Jesús, feta una vegada per sempre, i es mira al seu retorn amb esperança. D'aquesta manera el món sencer queda inclòs en el sagrament que refà les forces dels qui caminen i fa besllumar la glòria de la santa Trinitat.

5. Pau, comunicador de l'evangeli

Escrivint als corintis, la més nombrosa de les comunitats que va fundar, Pau fa palesos els seus sentiments i exclama: «Ai de mi si no anunciés l'evangeli!» (1Co 9,16). Aquesta amenaça que Pau adreça a si mateix de manera retòrica arriba després que l'apòstol comenti llargament la seva identitat de missioner, de persona enviada pel mateix Senyor. Com hem fet notar anteriorment, Pau orienta la seva vida d'acord amb la crida de Déu i els seus projectes depenen de la seva vocació d'apòstol. El Senyor el va cridar a portar l'evangeli sobretot als no jueus, la majoria de la població de l'Imperi, i ell mai no es féu enrere. Va esperar, però, tal com llegim als Fets dels Apòstols 13,1-3, que la comunitat d'Antioquia, a la qual ell pertanyia en aquell moment, l'hi enviés. També en Pau la crida de Déu passa per la mediació de l'Església.

Així, doncs, quan l'Esperit Sant va indicar que calia separar Pau i Bernabé per a començar la missió, es va iniciar el primer viatge missioner de l'Apòstol. El viatge cobrí l'illa de Xipre i el sud de la província romana de Galàcia, a l'actual Turquia. En vindrien encara dos més. El segon viatge aportà la gran novetat missionera: el salt de Pau cap a Europa (Filips, Tessalònica, Corint, on s'hi estigué uns dos anys). En el tercer viatge, Pau va consolidar les comunitats ja fundades i residí uns tres anys a Efes, on se salvà d'una condemna a mort (vg. 1Co 15,32). Aquests tres viatges apostòlics van durar entre deu i dotze anys. Pau tan sols es deturà quan, amb els preparatius ja avançats del seu viatge missioner a Hispània (vg. Rm 15,14-33), va ser detingut a Jerusalem. Llavors el perseguidor esdevingut predicador es convertí en «presoner per causa del Crist» (Flm 1,1; Ef 3,1). Pau mantindrà la seva condició de presoner —en règims diversos— fins al final de la vida. La seva mort martirial tindrà lloc a Roma, on serà decapitat com a conseqüència d'una condemna a mort emesa per un tribunal imperial, en una data incerta entre el 64 i el 67 dC.

En la nostra Carta pastoral del febrer de 2007, que porta per títol *Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb nou ardor*, escrivíem: «[Cal] integrar-nos en el gran corrent d'encarnació que arrenca de Jesús, fet en tot semblant als homes, excepte el pecat. I [cal] tenir sempre activada la nostra vivència de Jesucrist i del seu evangeli» (n. 8b)». De fet, el terme *ardor* s'aplica igualment a l'actitud interior de Pau quan anuncia el missatge de Jesucrist mort i ressuscitat. Pau viu en l'evangeli i per a l'evangeli. La seva vida té l'objectiu de fer conèixer l'esdeveniment que ha canviat la història humana: «Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat el seu amor en els nostres cors. [...] Déu ha donat prova de l'amor que ens té, perquè Crist va morir per nosaltres» (Rm 5,5.8). Pau se sent arrabassat per la veritat de l'evangeli, per la reconciliació que irromp en el món, per la justícia salvadora que allibera del pecat, per la nova creació: «Els qui viuen en Crist són una creació nova. [...] Ha començat un món nou» (2Co 5,17).

Ara bé, ¿qui pot guardar-se per a si mateix la novetat d'un món que comença? ¿Qui no donarà testimoni de l'amor de Déu que ha decidit transformar el pecat i

la mort en gràcia i en vida? Pau viu l'anunci de l'evangeli en termes d'imperatiu, de necessitat, com si fos una obligació que li haguessin imposat. La seva vida consisteix a escampar allò que mou el seu cor i, com els profetes d'Israel, ni pot ni vol resistir-s'hi. Tot ho sacrifica pel bé major que és Jesús mort i ressuscitat: «M'he fet feble amb els febles [...]; m'he fet tot amb tots [...]. Tot ho faig a causa de l'evangeli» (1Co 9,22-23).

Per això, en la Segona carta a Timoteu llegim una exhortació que voldríem fer-nos nostra: «Proclama la paraula de Déu, insisteix quan és oportú i quan no ho és» (4,2). Comunica l'evangeli amb passió i amb ardor el qui no es refugia en la indecisió i en la por, el qui no vacil·la davant les contrarietats i les suspicàcies, el qui combat el mal amb el bé i no es deixa enredar per la teranyina de la violència. L'oportunitat ve donada per la mateixa Paraula, no depèn de criteris purament humans: l'Esperit obre portes i sosté els qui s'esforcen a comunicar el tresor de l'evangeli, els qui fan conèixer Jesús escampant la seva paraula a tot arreu (vg. 2Co 2,14).

6. Pau, herald de Crist a Hispània

La vida de sant Pau es divideix en tres parts ben delimitades. Des que Pau té l'experiència de Damasc fins a l'inici del primer viatge missioner passen uns deu anys, en els quals l'Apòstol és alligonat pels seus germans en la fe sobre la tradició de Jesús. És un temps d'aprenentatge i d'immersió en la vida de l'Església, d'escolta i de maduració de la seva vocació apostòlica. Segueixen uns onze o dotze anys de viatges missioners, d'activitat incessant a favor de l'evangeli per les regions de l'orient de l'Imperi romà, en els quals Pau, apassionat pel Crist, no estalvia esforços per anunciar el seu Senyor. Mentre funda noves comunitats, Pau, per causa de Crist, tot ho accepta: «les febleses, les injúries, les adversitats, les persecucions i les angoixes» (2Co 12,10). Finalment, quan, per seguir el designi diví, es mostra decidit a canviar d'escenari missioner i a portar l'evangeli al límit d'Occident, és detingut a Jerusalem i comencen els darrers cinc a deu anys de la seva vida, farcits de penalitats. Pau ja no és el predicador exitós del missatge de Jesús sinó l'apòstol encadenat que parlarà i escriurà des de la presó i des de l'exili, un home que, ara més que mai, porta en el seu cos «els senyals de l'agonia de Jesús» (2Co 4,10). Aquesta agonía tan sols es clourà amb la seva mort martirial a Roma, en virtut de la qual quedarà agermanat amb Pere, el primer dels dotze apòstols. Sant Pere i sant Pau esdevindran així les dues «columnes grans i justíssimes» de l'Església.⁶

Hi ha, doncs, tres imatges de Pau: el convertit a l'evangeli, el predicador de l'evangeli i el presoner a causa de l'evangeli, anunciat amb tants afanys i amb tanta generositat, fins i tot amb risc de la vida (vg. 2Co 11,23-27). La vida de l'Apòstol és una configuració constant a Jesús, el seu Senyor, a qui Pau ha conegut i ha estimat sense límits. Als filipencs, la comunitat que sent més prospera, els confessarà: «Conec el Crist i la força de la seva resurrecció i puc entrar en comunió amb els seus sofriments» (3,10). Pau ha renunciat a si mateix i s'ha identificat amb Jesús, i per això pot proclamar: «Tant si vivim com si morim, som del Senyor» (Rm 14,8).

Aquests són els sentiments de l'Apòstol quan, des de Corint, escriu la Carta als Romans. Pau no ha estat mai a Roma quan envia a la comunitat romana el seu

⁶ Primera carta de Climent 5,2.

text més elaborat. Fins ara, s'ha mogut per l'Orient de l'Imperi —Àsia Menor i Grècia— i mai no ha viatjat a Occident. Tanmateix, la seva vocació de «ser servidor de Jesucrist entre els pagans» (Rm 15,16) l'empeny ara a l'altra banda del Mediterrani, a l'extrem d'Occident, a les terres d'Hispania. En efecte, Pau fa avinent als romans que té previst dur a terme una gran missió a Hispania; per això, mentre es dirigeixi cap a les terres hispàniques, que són el seu objectiu missioner, passarà a visitar els romans i espera que d'ells «obtindrà ajuda per a arribar-hi» (cf. Rm 15,24). Pau demana als cristians de Roma que siguin generosos, tal com ho han estat els de Macedònia i Acaia amb els pobres de Jerusalem, i que li donin suport ple en el seu nou projecte missioner. En efecte, després d'haver «anunciat plenament l'evangeli de Crist, des de Jerusalem i pertot arreu fins a Il·líria», a l'actual Albània (Rm 15,19), Pau sent que ja no té «camp d'acció en aquestes regions» (Rm 15,23). Ara, el seu somni és l'Occident, és Hispania, i Roma ha de ser la plataforma des de la qual vol emprendre amb garanties l'anunci de l'evangeli en terres hispàniques. Heus ací les paraules que l'apòstol adreça als romans: «Sento des de fa molts anys un fort desig de venir a trobar-vos, cosa que penso fer quan vagi cap a Hispania. Espero, doncs, que tot anant-hi us podré visitar» (Rm 15,23-24). I més avall, repeteix una altra vegada l'objectiu del seu projecte missioner: quan «hauré consignat el fruit de la col·lecta (a Jerusalem), passaré a visitar-vos tot anant cap a Hispania» (Rm 15,28).

Per què Pau ha escollit la Península ibèrica i no les Gàl·lies (l'actual França) o bé l'Àfrica del Nord, la zona més romanitzada d'Occident? Perquè, molt probablement, Pau entén la seva missió apostòlica d'acord amb les profecies d'Isaïes relatives a un anunci universal de la paraula del Senyor. Així, a Isaïes 49,1-6, el segon Cant del servent del Senyor, llegim que «els pobles llunyans» han d'estar atents, ja que el servent ha estat constituït «llum de les nacions» per tal que porti la salvació de Déu «fins a l'extrem de la terra» (Is 48,20). I a Isaïes 66,19 es diu que tots els pobles, fins i tot «les illes més llunyanes», sentiran parlar del Senyor i veuran la seva glòria. Ara bé, hi ha pocs dubtes sobre el fet que, en el segle I, l'expressió *l'extrem de la terra* designa el territori més occidental del món conegut, és a dir, Hispania. Així, doncs, quan Pau afirma a Romans 15,16 que ell ha d'exercir (entre els pagans) «la funció sagrada d'anunciar l'evangeli de Déu, perquè així ells es converteixin en una ofrena que li sigui agradable, santificada per l'Esperit Sant», sembla tenir present Isaïes 66,20, on es diu que gent «de totes les nacions» serà portada com «una ofrena» al Senyor. Aquesta ofrena són, en el context de Romans 15, els habitants d'Hispania, que Pau pensa evangelitzar com a compliment del disseny de Déu manifestat en les profecies d'Isaïes.

D'altra banda, segons informa la Primera carta de Climent (5,6-7), el projecte de Pau es convertí en realitat, però ni en el temps previst ni de la manera que l'Apòstol hauria desitjat. Quan Pau escriu la Carta als Romans, la realització del projecte hispànic sembla imminent. Però els plans es trenquen amb la detenció de Pau al temple de Jerusalem i el seu empresonament primer en aquesta ciutat, després a Cesarea i finalment a Roma: tot plegat comportarà entre quatre i cinc anys seguits de captiveri (vg. Ac 19,21-28,31). Parlant d'aquests esdeveniments i del conjunt de la vida de Pau, la Primera carta de Climent diu que l'apòstol «va

ser lligat amb cadenes set vegades, va ser exiliat».⁷ Aquesta darrera referència ha de ser relacionada amb el que s'afirma una mica més avall: «[Pau] va arribar fins al límit d'Occident.»⁸ Per tant, tot fa pensar que Pau havia arribat a Hispània com a exiliat, després que el tribunal imperial dictés aquesta sentència. Es complia així el seu somni d'arribar a terres hispàniques, però allò que havia de ser una missió de gran alè va quedar reduït probablement a una estada, més o menys llarga, de l'apòstol a Hispània en condicions molt difícils.

La ciutat de la Hispània romana on Pau devia transcórrer el seu exili abans de ser retornat a Roma, és, molt probablement, Tarragona, la capital de la Hispània citerior o Tarraconensis, la província romana més extensa de l'Imperi. No és casual, en aquest sentit, que el primer màrtir documentat de tota la Península ibèrica sigui precisament sant Fructuós, bisbe de Tarragona, la ciutat on, gràcies a l'apòstol Pau, el missatge evangèlic hauria ressonat a Hispània per primera vegada: «Jesucrist, ressuscitat d'entre els morts, sorgit del llinatge de David, és la bona nova que jo anuncio, i per ella haig de sofrir fins al punt de trobar-me encadenat com si fos un malfactor. Però la paraula de Déu no està pas encadenada!» (2Tm 2,8-9).

7. Som una Església d'arrels apostòliques!

Les reflexions precedents ens porten a una feliç conclusió: som una Església d'arrels paulines! Som una Església apostòlica! Hi ha raons fonamentades per a afirmar que l'Església primada de Tarragona i les Esglésies de la Tarraconense que es van anar fundant probablement des de Tarragona, han begut a la font viva de l'evangeli predicat i testimoniats per Pau, l'apòstol dels pobles, i per Fructuós, el primer màrtir hispànic. Ho manifestem amb goig i agraïda emoció, com aquell que rescata del tresor de la història una realitat esplendorosa que, de sempre, havia estat present a les diòcesis catalanes i que ara proposem amb força renovada. Catalunya és un poble mil·lenari, però la llavor de l'evangeli va ser sembrada en aquesta terra fa quasi dos mil anys! Certament, la paraula de Jesucrist hi ha fructificat de moltes maneres, i en donen fe els nombrosos exemples d'homes i dones sants que l'han poblada. Cadascuna de les nostres deu diòcesis, filles i hereves de la fe de l'arxidiòcesi primada, és presidida per un successor dels Apòstols, testimonis de la fe. «Ens sentim units a una llarga tradició apostòlica, mil·lenària, que té la seva arrel a casa nostra en la més que probable predicació directa de sant Pau».⁹ Això ha de ser motiu de joia i d'acció de gràcies a Déu.

Sant Pau representa un model d'apòstol que no fa separacions a l'hora de proposar l'evangeli de Jesucrist, ja que es considera enviat primerament als no jueus, els qui podrien tenir més reticències a l'hora d'acollir el missatge evangèlic. Igualment, en un clima de «nova evangelització», entenem que les nostres Esglésies estan cridades a revifar l'esperit missioner, a renovar l'anunci de la paraula de Jesús i a comunicar l'evangeli de la pau. Els nostres temps s'assemblen als de la missió de Pau entre els pagans, i és urgent que visquem en estat de missió, fidels

⁷ Primera carta de Climent 5,6.

⁸ Primera carta de Climent 5,7.

⁹ Paraules de l'arquebisbe metropolità de Tarragona Mons. Jaume Pujol pronunciades a la Catedral de Girona amb motiu de l'ordenació del nou bisbe, 19 d'octubre de 2008.

al Senyor, compartint els seus sentiments i alhora sensibles als homes i dones que ens envolten, per anunciar-los la compassió de Déu. Ells també necessiten l'evan-geli de la veritat que salva!

Repasant la toponímia i les tradicions locals de les nostres deu diòcesis, hi trobem referències paulines abundoses. Curiosament, a prop de les vies romanes que connectaven Tarragona i Itàlia hi ha un seguit de noms de lloc dedicats a Pau. Esmentem les poblacions de Sant Pau d'Ordal, Sant Pol de Mar, Sant Pau de Seguries. O bé el monestir de Sant Pau del Camp, a Barcelona, edificat a prop de la Via Augusta, que comunicava la Bàrcino romana amb Tarragona. Són petjades, entre altres, que la tradició ha deixat potser amb la intenció de connectar el pas de Pau per les terres catalanes, exemples vius d'una vinculació de la nostra Església amb el gran apòstol, de cor universal, que de grat s'hauria fet seves les paraules pronunciades pel bisbe Fructuós poc abans del seu martiri: «Em cal tenir present l'Església catòlica, estesa d'Orient a Occident».¹⁰

8. L'Esperit Sant, ànima de la unitat de l'Església

Quan els cristians, en el *Credo*, professem la nostra fe, afirmem que l'Església és «una, santa, catòlica i apostòlica». Aquestes «notes» no descriuen solament l'Església externa, la que veiem amb els nostres ulls. Descriuen, sobretot una identitat intangible, la veritat més íntima de l'Església com a «Cos místic de Crist». Necesitem no perdre mai aquesta referència i no reduir l'Església a la seva aparença, sinó que hem de ser capaços d'entreveure-hi el misteri que la funda, la fa créixer i li dóna la seva raó de ser, i admirar-nos amb cor agraït per la bellesa d'aquest misteri que és un gran do de Déu.¹¹

L'Església és una, santa, catòlica i apostòlica. En subratllar aquestes quatre dimensions veiem també que estan mútuament implicades i que es relacionen mútuament. Una unitat que no fos alhora catòlica podria ser entesa com una unitat anivelladora; però una catolicitat que oblidés la unitat tindria el perill de fondre's en la fragmentació excloent. L'Església és una, però no és homogènia. És catòlica, però no és fragmentada. És santa, però no exclou ningú; ans tot al contrari: acull i rep els febles i els pecadors. És l'Esperit qui ens conduirà a viure el misteri d'unitat i d'apostolicitat de la santa Església de Déu.

La font de la unitat de l'Església queda expressada en la carta als Efesis: «Un sol cos i un sol Esperit, com és també una de sola l'esperança que us dóna la vocació que heu rebut. [...] Un sol Déu i Pare de tots, que està per damunt de tots, actua en tots i és present en tots» (Ef 4, 4-6). L'Església és una i única perquè Déu és un i únic en si mateix. Però el Déu de Jesucrist és, a la vegada i misteriosament, una trinitat de persones en l'amor: Pare, Fill i Esperit Sant. Per això, l'Església és comunitat i unitat. Com la persona i la família, l'Església és icona de la Trinitat i està cridada a ser una comunitat d'amor incondicional, una irradiació permanent de caritat, d'aquell «amor infinit, que és eternament el del Pare al Fill i el del Fill al Pare, el del Pare i del Fill a l'Esperit, i el de l'Esperit al Pare i al Fill».¹²

¹⁰ *Passio Fructuosi*, 3

¹¹ Concili Vaticà II, Constitució *Lumen Gentium*, cap. I, sobretot n. 7-8

¹² Benet XVI, *Meditació a Lourdes després de la Processó eucarística*, 14 de setembre de 2008.

L'eucaristia, sagrament de la unitat, fortifica, construeix i restaura contínuament la comunió dels creients, i els manté units amb els lligams de la caritat. Aquesta dimensió de l'Església és una crida i una interpel·lació per a tots els cristians d'avui. L'Església ja és, per si mateixa, una unitat, però està cridada a fer-se visible en tots els àmbits de la realitat, en totes les comunitats, pobles i ciutats. La unitat no s'ha de confondre mai amb l'homogeneïtat, ni menys encara amb la dissolució dels carismes propis dels cristians que la integren. L'Església està cridada a ser una bella simfonia, una harmoniosa conjunció de veus que expressen la unitat del Cos místic del Crist. El cos humà també és una unitat, que està configurada d'elements, i d'òrgans que tenen funcions diferents i que junts fan possible la seva bona fisiologia. Separats, no sobreviuen; però junts, de qualsevol manera, tampoc. Cadascú fa la seva funció i ocupa un lloc ordenat en el tot.

Per assolir aquesta unitat externa, per tal de caminar cap aquesta unitat de fe, de vida i d'identificació amb el Crist, ens cal superar les tensions i els ressentiments que sovint es donen entre maneres de viure i d'expressar la fe en el Crist. No hauríem de veure aquesta pluralitat com a problema, sinó com a do. No hauríem de criticar o fiscalitzar els dons i els carismes dels germans en la fe, sinó veure-hi una forma laical i eclesial pròpia, capaç d'expressar la mateixa fecunditat de la fe. La unitat és un element fonamental i necessari per al testimoniatge dels cristians en el món i per a la credibilitat de la nostra missió. ¿Quina autoritat moral tindrem per a construir un món unit i en pau, si aixequem murs dins de la mateixa comunitat de fe?

Som ja una unitat en el Crist, perquè som d'ell i vivim en ell, però no el posseïm amb exclusiva, ni podem apropiari-nos-el. Estem cridats a viure amb joia la unitat, emprant, si cal, la correcció fraterna. Aquesta unitat es manifesta de manera privilegiada en la comunió dels bisbes entre ells i amb el successor de Pere. Però aquesta exigència també s'ha d'estendre a tots els altres membres de l'Església, preveres, diaques, religiosos i religioses, consagrats, i laics i laiques. Si ens mantenim units al propi bisbe i per ell amb el Papa, vivim en comunió amb tota l'Església catòlica, estesa d'orient a occident, i podem fruir dels seus dons i donar-ne els fruits que Déu n'espera.

9. En comunió amb els Apòstols i els seus successors

L'Església que peregrina a la terra viu permanentment en aquesta transició: entre el ja i l'encara no. Ja és la comunitat d'amor ple, perquè Crist actua en ella, però encara no ha assolit la plena transparència d'aquest amor. Aquesta tensió és bàsica perquè ens salva de caure en la frustració i el derrotisme, però també en el cofoisme. Som pelegrins que venim del Senyor i tornem cap al Senyor.

En professar que l'Església és apostòlica, afirmem que procedeix de la missió confiada per Jesús als seus Apòstols i que acull amb generositat l'evangeli que els apòstols li han transmès. Els Apòstols han complert històricament una doble funció: ser testimoni de la resurrecció i, com a tals, ser mestres i pastors de les Esglésies particulars fundades per ells. Els Apòstols, moguts per la força del Mestre interior que és l'Esperit Sant, foren elegits i enviats pel mateix Senyor Jesucrist, el Ressuscitat (vg. Mt 28,16-20).

L'Església que peregrina per les nostres terres porta la petjada de l'apòstol Pau en la seva ànima, és el fruit de la seva llavor. Aquesta constatació ha de ser motiu de joia, però també de dedicació constant i tenaç en la transmissió explícita de la fe cristiana. No hem de tenir por a l'hora de comunicar la bona notícia als homes i dones d'avui, ni hem de renunciar a res per tal de dur-ho a terme. Ens avala una història bimil·lenària. No és, però, mèrit nostre. Sabem que, si som on som, és per obra de l'Esperit Sant que bufa i condueix la nau a bon port. La resistència o l'hostilitat dels altres no ha de ser motiu per a la nostra por. També l'apòstol Pau va trobar moltes resistències i obstacles; va haver de passar moltes contrarietats i persecucions. No hem de mirar amb nostàlgia ni hem de caure en l'escepticisme que paralitza la vocació transmissora de la fe.

Els apòstols són els testimonis que ens han transmès aquesta fe. L'Església és més apostòlica com més i millor transmet la fe en el Crist. Aquesta tasca és pròpia de tots els cristians, però d'una manera especial dels bisbes que són els successors dels Apòstols. De fet, tots hem rebut el mandat de transmetre fidelment el tresor de la fe. Així ens ha arribat a nosaltres, precisament perquè els qui ens van precedir en el temps van assumir la responsabilitat de passar-nos la torxa de la fe i de l'amor revelats en Jesucrist. Agraïts com estem, no podem fer altra cosa que transmetre-la a les generacions que vénen, cercant els llenguatges i els mètodes més adequats per fer arribar allò que és més essencial, i confiar la nostra tasca al Crist que tot ho sosté.

Som hereus avui de la llavor evangèlica sembrada per sant Pau, però no som la darrera anella d'aquesta història. Som una generació més en la dilatada història del cristianisme a casa nostra. Si creiem, de veritat, que la fe és alliberament, força d'amor i d'unió entre els homes i missatge de salvació, de consol i d'esperança per a les hores de temença, ¿què ens impedeix de viure com els Apòstols, com els deixebles de Crist? Estem cridats a ser icones visibles del Déu invisible, som urgits a fer present el Crist en la nostra vida.

10. Conclusió

La figura de sant Pau, l'apòstol de les nacions, se'ns presenta amb tons d'una gran proximitat en l'avinentsa d'aquest Any Paulí. Per a les nostres deu diòcesis amb seu a Catalunya aquesta és una ocasió providencial de valorar amb tota la força l'estada de Pau a Hispània i, en concret, a Tarragona, la seu primada. Aquest fet, per a l'Església que peregrina a Catalunya, és motiu de goig i de responsabilitat. Pau és un místic, un apòstol, un mestre, un pastor, un missioner. La seva vida ha estat tota ella posada al servei de la comunicació de l'evangeli. Jesucrist ha omplert el cor de Pau des de l'experiència de Damasc fins al seu martiri a Roma. El Senyor ressuscitat ha estat el centre, el motor i el sentit de la vida de l'Apòstol. Doncs bé, si Pau ha entès que la seva tasca era la de comunicar un evangeli de vida i d'esperança per a tots, també nosaltres, dos mil anys després, volem portar aquest evangeli a tots i a tot arreu, als qui es confessen cristians i als qui es consideren no creients, als d'aquí i als de fora.

També volem esmentar alguns dels fruits que poden madurar en aquest Any Paulí. Primerament, us proposem de renovar l'esperit amb la pregària, de viure

la conversió dels cors amb la reconciliació sacramental, d'intensificar l'amor a l'eucaristia i d'ajudar solidàriament els pobres i necessitats. En segon lloc, desitgem que augmenti el grau de coneixença de les cartes de Pau; perquè puguin ser redescoberts els tresors de saviesa i de vida cristiana que s'hi amaguen. En tercer lloc, fem una crida perquè l'Església que peregrina a Catalunya, conscient de la necessitat de creure més fermament i d'anunciar l'evangeli fidelment i amb nou ardor,¹³ intensifiqui els seus esforços per anunciar de paraula i d'obra la veritat de l'evangeli, imitant les petjades i l'exemple de Pau, l'apòstol. Finalment, demanem amb el sant pare Benet XVI que aquest Any Paulí «ajudi el poble cristià a renovar el compromís ecumènic i s'intensifiquin les iniciatives comunes en el camí vers la comunió entre tots els deixebles de Crist».¹⁴

A la Carta als Romans, Pau manifesta que, quan passi per Roma anant cap a Hispània, portarà «la plena benedicció de Crist» (Rm 15,29). És aquesta mateixa benedicció que demanem al Senyor per a les nostres deu diòcesis, per al poble que hi peregrina i per a nosaltres, els seus pastors. Us saludem amb la breu fórmula que tanca el capítol 15 de la Carta als Romans, aquell en què Pau explica el seu somni de venir a Hispània: «Que el Déu de la pau sigui amb tots vosaltres. Amén» (Rm 15,33).

Desembre de 2008

¹³ Els Bisbes de Catalunya, *Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb nou ardor*, Claret, Barcelona, 2007.

¹⁴ Audiència del papa Benet XVI a Bartomeu I, patriarca de Constantinoble, Roma, 28 de juny de 2008.

DUES EMPRESES, DUES GENERACIONS UN SOL SERVEI

RIFER

◀ ROCAFER ▶

CAMPANES RELLOTGES MEGAFONIA

C/ Canonge Dorca, 37
Tel. 972 22 01 55
17005 Girona
www.rifersl.com

C/ Llull, 321 Edifici Cinc 22@
Tel. 93 311 72 01
08019 Barcelona
info@rocafer.com

Delegació Terrassa
Tel. mòbil 616 90 90 01
Terrassa
info@rifersl.com

